

OLAV

Anne Helene Utgård, s. 3
Disiplenes vei til tro

Gunnel Vallquist, s. 5
Teologernas revolt!

Intervju med 75-åringen Rolf Sand, s. 8
Hvordan jeg forble katolikk

Om Anne-Lisa Amadous Undsetbok, s. 12
Å gi kjærligheten et språk

Ny moralencyklika; s. 14
Grunnleggende rettigheter trues

Albert Raulin, s. 16
Pater Lutz' Pascal-oversettelse igjen på markedet

Blikk på tiden, s. 24
Hjelp, jeg skal bli fadder!

OLAV

Omsorg for livet - hele livet

Kristendommen blir ofte anklaget for å være for himmelvendt. Heter det ikke: Din lønn skal være stor i himmelen? Derfor: ti og tål og avfinn deg med din lodd her på jorden, bønn og bot kan gi varig bedring og belønning - i det hinsidige. Vi skal ikke bestride at kirken til tider har understreket ti-og-tål-aspektet for sterkt, og at den hårdhjertet og uevangelisk har skjøvet fra seg ansvaret for såret og sårbart liv her og nå.

Ingen skal kunne anklage vår nåværende pave for å skyve fra seg det ansvaret. Aller minst etter hans siste encyklika, offentliggjort før påske. Selve tittelen, "Livets evangelium", og undertittelen, "om livets verdi og ukrenkelighet" - angir perspektivet. Det liv det er snakk om, er livet her og nå, fra unnfangelse til naturlig død. For dette livet er truet - fra unnfangelse til naturlig død. I særlig grad truet i dag: Paven maler bildet av "dødens kultur", en kultur der mektige kulturelle, økonomiske og politiske strømninger - i effektivitetens, frihetens og profittens navn - nærmest fører "krig mot de svake". Og der abort og eutanasi - 'barmhjertighetsdrap' på alvorlig og uhelbredelig syke - i stigende grad ses som demokratiske rettigheter.

Men slikt er ikke rettigheter, det er brudd på menneskerettighetene. Det er "de sterke frihet på bekostning av de svake", sier paven. Det er brudd som rimer dårlig med den økende bevissthet på verdensbasis for andre menneskerettigheter enn akkurat retten til liv. Retten til liv er den grunnleggende menneskerett, sier paven. Men også den grunnleggende forpliktelse. Livet må vernes om - fra unnfangelse til død.

Mot det han kaller "dødens kultur" setter paven sitt "livets evangelium": Vi må bygge et bolverk av medmenneskelig omsorg og varme, av generøsitet og solidaritet til vern om livet. Hele livet. Alles liv. Denne "livets kultur", dette ja til livet, er pavens hovedanliggende i rundskrivet. For livet er hellig - i dobbelt forstand: Det er en gave fra Gud - og Gud har selv, gjennom sin sønn, gått inn i det, delt våre kår. Vist oss nestekjærlighetens vei.

Den kjærlighet som er "omsorg for alt liv og for alles liv". Vi må satse på en ny livsstil, sier paven, en livsstil der aktiv nestekjærlighet er det retnings- og meningsgivende. Vi skal bære hverandres byrder. Det er slikt vi skal bruke vår frihet og frie vilje til.

Johannes Paul II er ingen kompromissenes mann, han er av profetslekt. Vil man vekke, må man skrike, ringe med klokker. Stormklokker om det trengs. Og paven mener de trengs: "Noen må kalle tingene ved deres rette navn." Her er sterke tekster og apokalytiske trekk.

Rundskrivet er ikke egnet til lynlesning. Heller ikke til å lage slagord eller overskrifter av - eller slå stilistisk mynt på. Skjønt, egentlig er det særdeles vel egnet til nettopp det, ut fra både tekst og tone. Men da er faren at man snevrer inn synsfeltet og låser forståelsen. Jovisst, her er bred penselføring og adskillig svartmaling; det skuffes på med pavelig og biskoppelig autoritet (der Guds ord og hjertets stemme kunne vært nok?); her er kjente takter om kunstig prevensjon og om at "prevensjonsmentalitet" er alt annet enn ansvarlig foreldreskap; her er koblingen prevensjon/abort (om enn mindre unyansert enn vanlig); her er absolutt nei til abort, men fremdeles en bitteliten dørsprekk for dødsstraff, om enn langt smalere enn i den nye katekismen, og her er blankt nei til prøverørsbefruktning.

Her er absolutt ting som kan falle mange 'mennesker av god vilje' - en kategori rundskrivet eksplisitt henvender seg til - tungt for brystet. Mennesker både innenfor og utenfor kirkens rekker.

Men her er også - og det er viktigere - menneskelig innsikt og Bibelutlegning av høyt karat. Og det viktigste: De store utfordringene profeten Johannes Paul II tar opp i sitt nye rundskriv, er for presserende til at man bør tillate seg å ignorere dem. Mennesker av god vilje bør la seg utfordre av de argumenter som fremføres og ta varselsignalene alvorlig.

Samt ta imot invitasjonen til å bygge en bedre verden der livet - hele livet - er verd å leve. For alle.

Lytt til deres taushet

Herre, hjelp den mann eller kvinne som gjerne vil be -
men som ikke får det til.

La deres ønske om å be være deres bønn.

Lytt til deres taushet, og møt dem i deres ørken.

Du har før ledet ditt folk ut av ødemarken
og vist dem det lovede land, du - herrenes Herre
og kongenes Konge. Amen.

Moder Teresa

Anne Helene Utgård: **Disiplenes vei til tro**

Da evangelieforfatterne skrev ned sine beretninger om Jesu liv og virke, tolket de alt som hadde skjedd, og alt det Jesus hadde sagt, i lys av den oppstandelsestro de hadde mottatt. De forteller gjentatte ganger at Jesus hadde forsøkt å forberede sine venner på den voldsomme død han skulle lide og på oppstandelsen (se f.eks. Mark 10, 32-34).

Men dette budskap var ikke nådd inn hos disiplene, og etter Jesu død var det sorg og skuffelse, fortvilelse, forvirring og motløshet som preget dem (se f.eks. Luk 24, 17b).

Veien til tro

Det var ingen øyenvitner til oppstandelsen, og da først kvinnene og senere disiplene fant den tomme graven, avstedkom det slett ingen glede eller oppstandelsestro. Det førte bare til mer forvirring og diskusjoner om hvem som kunne ha tatt Herrens legeme.

Engelens budskap om den oppstandne nådde heller ikke inn. Uroen økte. Den tomme graven verken var eller er noe bevis på oppstandelsen.

Det var gjennom åpenbaringen de kom til å tro. Maria Magdalena trodde hun snakket med gartneren i hagen. Da kalte han henne ved navn, og hun oppdaget at det var Mesteren selv. Hun så ham, og

snakket med ham som før hans død, fortrolig og nært - «Rabbuni,» sier hun. Men hun fikk også et glimt av at noe var annerledes: «Rør meg ikke, for ...» Så gikk Maria til de andre og overleverte det hun hadde opplevd: «Jeg har sett Herren.» (Joh 20, 11-18).

På lignende måte skjedde det på veien til Emmaus. De to disiplene var bedrøvet da de snakket om det som hadde skjedd. Jesus gikk sammen med dem, men de kjente ham ikke. Han utla skriftene for dem, men ikke før han brøt brødet, kjente de ham og forstod det han hadde forklart dem. Slik ble øynene deres åpnet - et verk av Ånden - på en måte som viser oss i dag hvor vi kan møte den oppstandne og komme til tro på ham: der hvor evangeliet forkynnes og brødet brytes. Disiplene overleverte det de opplevde.

På nytt ser vi hvordan Jesus åpenbarer seg, gjør seg synlig for mennesker og derved gir dem en erfaring som fører til tro på den oppstandne. (Luk 24, 13-35).

Et tredje eksempel har vi i fortellingen om den tvilende Thomas som fikk se naglemerkene i Jesu hender og stikke hånden i hans side

- her peker vann og blod fra Jesu side igjen frem mot dåp og nattverd, Thomas *så og trodde*. (Joh 20, 24-31).

Den tomme graven skapte ingen oppstandelsestro, men graven måtte være tom for at disiplene skulle forstå at det virkelig var den oppstandne Mester de møtte. Gjennom åpenbaringen erkjente de Jesus som den oppstandne, og han åpnet deres øyne så de forstod skriftene og betydningen av det som var skjedd. Troen var Guds gave.

Kjerneutsagn om oppstandelsestroen

Oppstandelsestroen førte til bekjennelse (Luk 24, 34), til forkynnelse (Apg 2, 29 ff) og til lovsang. Men hva var essensen i denne oppstandelsestro?

1. Som en sentral og meget tidlig formulering av troen, står noen vers i 1 Kor 15. Hele dette kapitlet, skrevet kanskje omkring år 60, er en teologisk gjennomgang av oppstandelsens betydning. Men i versene 3-5 overleverer Paulus en formulering som er enda eldre, kanskje et av de aller første menighetsutsagn om saken. Her går det fram at troen har disse hovedelementene:

- Kristus døde;
- det skjedde for våre synders skyld;
- han ble begravet;
- han stod opp den tredje dag;
- han viste seg for Peter og de tolv.

Det er et kjerneutsagn om oppstandelsestroen at den *forholder seg til hele Jesu virke*, hans liv, død og oppstandelse, og til *betydningen av det hele*. Jesus åpenbarte seg for

Anne Helene Utgaard er høgskolelektor i pedagogikk, tidligere forlagssjef i Verbum forlag og sjef for grunnskoleavdelingen hos Aschehoug. Hun er konvertitt, tilhører St. Hallvard menighet i Oslo og har grunnkurs i teologi fra Pastoralsenteret i København.

Historien om et hus

Opprinnelig het huset "Florida", nå skal det hete "Strax-huset", leser vi i Bergens Tidende. Opprinnelig var Florida Christian Michelsens eiendom, som så ble kjøpt av St. Franciskus-søstrene i 1929 og innredet som en liten klinikk. For dsise arbeidsomme og effektive søstre ble huset snart for lite, bak det gamle Florida bygget de derfor et nytt og større hospital (med St.Sunniva Kapell), som ble inviet i 1937.

Nå har som kjent Bergen kommune forlengst overtatt driften av sykehuset. Det opprinnelig Florida, Christian Michelsens hus, har hatt forskjellige funksjoner, men har stått tomt i senere år. I mars måned ble det imidlertid gjenåpnet, nå som "Strax-huset": et tilbud til etablerte stoffmisbrukere.

"Navnet Strax skal forklare at brukerne

får rask hjelp og at tilbudet er ubyråkratisk," skriver Bergens Tidende, "et tilbud for en gruppe som trenger omsorg utenfor hjelpeapparatet.

De er etterhvert blitt gamle, våre kjære Fransiskus-søstre, men spør om de gledet seg da de nylig fant følgende overskrift i Bergens Tidende: "Stoffmisbrukere inn i varmen"!

4

sine venner, og de har overlevert sine erfaringer.

2. Vi kan også bestemme oppstandelsestroen i lys av følgende begreper: åpenbaring, oppstandelse, opphøyelse og etterfølgelse.

Jesus ga seg til kjenne for disiplene, de hørte ham, og de så ham. Han lot seg erfare. De kjente ham igjen. Han stod opp fra de døde med en kropp som var gjenkjennelig. Men han var annerledes enn før, noe som pekte hen mot opphøyelsen.

Lazarus var også blitt oppreist fra de døde, men han fortsatte sitt liv med sitt jordiske legeme og måtte dø igjen. Jesus hadde overvunnet døden én gang for alle og ble opphøyet til det nye, evige liv i det fullkomne Gudsriket.

Hos evangelisten Johannes går påske, himmelfart og pinse nærmest i ett. På pinsedag sammenfatter Peter det som skjedde slik: Gud oppreiste denne Jesus, og vi er alle vitner om det. Han ble opphøyet til Guds høyre hånd og mottok av Faderen den Hellige Ånd som var lovet, og utøste den. (Apg 2, 32-33). Denne Jesus som dere korsfestet, har Gud gjort både til Herre og Messias. (2.36).

Nettopp i begrepene oppstandelse og opphøyelse aner vi spenningen mellom det jordiske, alminnelige, og det himmelske, uendelige. Dette ble viktig for kirken i de første århundrene når kristologien skulle utformes, avgrenses mot kjetterier og synliggjøres for kommende slekter og nye tider og situasjoner. Som en naturlig følge av åpenbaring, oppstandelse og opphøyelse fulgte etterfølgelsen. Den troende skulle ta opp sitt kors og følge Kristus gjen-

nom livet og i døden til oppstandelse og opphøyelse.

3. Et tredje kjerneutsagn om oppstandelsestroen finner vi i 1 Kr 15, 20. Her heter det at Jesus er førstegrøden av dem som er sovnet inn. Jesus er den første som har stått opp fra de døde og er blitt opphøyet av Faderen. Men han er ikke den siste eller den eneste. «For liksom alle dør på grunn av den gamle Adam, skal alle få liv ved Kristus. Kristus er den første, deretter følger de som hører Kristus til.» (22-23).

4. Uttrykket 'den tredje dag' gir nok en dimensjon til oppstandelsen. Uttrykket ble gjerne brukt, f.eks. hos profeten Hoseas, for å indikere at det var gått meget kort tid, og at det som skjedde, var en radikal begivenhet, noe i retning av den ytterste dag.

Det er mange uklarheter omkring det faktiske hendelsesforløp da Jesus døde og stod opp igjen. Evangelistene motsier delvis hverandre i detaljer og praktiske opplysninger. Vi vet ikke nøyaktig hvor lenge Jesus lå i graven - han døde en fredag og stod opp en søndag morgen. Uttrykket 'på den tredje dag' sier først og fremst at nå, kort tid etter at Jesus døde, står han opp igjen. Dette er en uhørt begivenhet, så stor at den skaper noe helt nytt. Dette er den dagen da fremtiden begynner. Etter påskedag har tiden og livet fått en helt ny begynnelse. Alt er blitt nytt. Dette er Gudsrikets gjennombrudd.

5. Oppstandelsestroen er en tro på at Jesu død og oppstandelse er gyldig ikke bare for jødene (som hadde forkastet ham), men også for hedningene. Lukas skriver hvordan den

oppstandne gav disiplene i oppdrag å forkynne - det vil si være vitner - i Jerusalem, Judea, Samaria og like til jordens grenser. Oppstandelsestro er tro på at Jesu verk gjelder for alle mennesker og skal gjøres kjent for alle. (Apg 1, 8).

«Kristus skal lide og oppstå fra de døde tredje dag, og i hans navn skal omvendelse og tilgivelse for syndene forkynnes for alle folkeslag.» (Luk 24, 46-47).

*

I Paulus' brev til filipperne finner vi en hymne som antakelig var kjent i menigheten da brevet ble skrevet. (Fil 2, 6-11). Her er oppstandelsestroen formulert i en kort, pregnant og meget vakker form. Troen på den oppstandne er troen på ham

- som var hos Gud
- som ble menneske
- som i sitt liv ble modell for oss
- som døde
- som ble opphøyet
- som hvert kne skal bøye seg for og bekjenne at Jesus Kristus er Herre, til Gud Faders ære.

Så er det ikke til å undres over at Lukas avslutter sitt evangelium med å fortelle om disiplene at «siden var de stadig i templet og lovpriste Gud». (Luk 24.53).

«Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som i sin rike miskunn har født oss på ny og gitt oss et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde.» (1 Pet 1, 3).

Ran en bank!

"I Fauske blir de äldre sendt til sengs kl.13.30, og i Drammen er 31 enkeltrom på aldershjemmet omgjort til dobbeltrom. Dette er skremmende og uverdigte bilder fra noe som går under det upassende navnet aldersomsorg. Naturligvis er det mye som er bra, men dessverre er det altfor mye som er dårlig," noterte avisen *Vårt Land* for en tid siden på lederplass.

Og kom med følgende råd til handlekraftige eldre: "Ran en bank! Kommer du unna med pengene, kan du ta inn på et rimelig hotell. Blir du tatt, kan en flink advokat sørge for et skarpt søkelys mot myndighetenes behandling av de gamle. Og blir du dømt, kan du se fram til et praktisk enkeltværelse med god service og oppmerksomhet døgnet rundt - og med gunstige permisjonsordninger."

Brasil: dårlige utdanningsmuligheter
Mulighetene for brasilianere flest til en utdanning er dårligere i dag enn i begynnelsen av 60-årene, ifølge p. Beda Vickermann o.f.m. Ny president og pengereform til tross: Det brasilianske samfunn er fremdeles delt i en rik overklasse og en fattig underklasse, og en grasserende urbanisering fører til avfolkning av landdistriktene. Lite og intet av landets store utenlandsgjeld skyldes investeringer i helse og utdanning; industrien har slukt alt. KNA

Gunnel Vallquist: Teologernas revolt

5

Att den katolska kyrkan befinner sig i kris är väl allom bekant. Det är fråga om en auktoritetskris, en motsättning mellan "Rom" och en stor del av den övriga kyrkan. Med "Rom" menas, fyrkantigt talat, påven och kurian jämte en del teologer vid de romerska teologiska fakulteterna, framför allt Lateranuniversitetet. I den övriga kyrkan finns givetvis anhängare och meningsfränder till "Rom", men också ett ökande antal i opposition, däribland många teologer och andra präster, och en hel del biskopar.

En översikt av denna opposition har den spanske jesuiten *Pedro Miguel Lamet* gjort i en bok som nyligen utkommit på svenska under titeln *Teologernas revolt* (Bokförlaget SILI, Uppsala, pris 199 kr), översatt och utgiven av Gunnar Gunnarsson, präst i Svenska kyrkan. Det är en synnerligen informativ bok, starkt men inte onyanserat kritisk gentemot det nuvarande pontifikatet. Den redogör för fakta hämtade från olika delar av världen, med viss tyngdpunkt på Latinamerika, den framlägger viktiga dokument och innehåller många intressanta psykologiska analyser. Översättningen är på det hela taget en respektingivande prestation, dock inte fri från ibland fatala felskrivningar av namn och årtal. Pariskardinalen Suhard bar inte chokladnamnet Suchard, Leo XIII fördömde aldrig Action Française, den fanns inte på hans tid, modernistteologerna verkade inte i början av 1800-talet utan hundra år senare, den ofta förekommande schismatiske ärkebiskop Lefèbvre skall ha accent på sitt namn, och den av påven favoriserade konservativa rörelsen *Comunione e Liberazione* skall inte ha något dubbel-

m, en i alla media ständigt förekommande felstavning. Sådana slarvfel, som lätt kunnat undvikas, förtar emellertid inte intrycket av ett solitt och värdefullt arbete - ett överraskande initiativ, kan man tillägga.

Bokens titel syftar närmast på det kapitel som handlar om den så kallade Kölndeklarationen, ett dokument tillkommet 1989 - ett ödesår också i kyrkan, då konflikten bröt ut på flera fronter - och undertecknat av 172 tyska, österrikiska, schweiziska och holländska teologiprofessorer, återgivet in extenso. Det riktar sig i mycket hård ton mot framför allt tre missförhållanden i kyrkan: att biskopar utnämns "med nonchalerande av lokalkyrkornas kandidater och negligierande av genom sedvanerätt vunna rättigheter", att "kvalificerade manliga och kvinnliga teologer överallt i världen förvägras kyrkligt tillstånd att meddela undervisning", att "påvens läroämbeteskompetens liksom hans jurisdiktionsrätt görs gällande på ett intolerabelt och överdimensionerat sätt". Det är auktoritetskrisen i ett nötskal. Vatikanens talesman inför pressen sökte bagatellisera saken som "en lokal reaktion", men det

försöket höll inte länge. Instämmanden av hundratals teologer från olika länder strömmade in, förutom listor med insamlade namn av präster och lekmän.

Den första punkten, biskopsutnämningarna, är en av de främsta orsakerna till det ökande missnöjet i kyrkan. De biskopar som "gjorde" Andra Vatikankonciliet har nästan alla dött eller pensionerats. I deras ställe har Rom i skrämmande utsträckning tillsatt män av en annan anda, gärna auktoritära traditionalister som verkar för att på nytt stänga dörrar och fönster i den kyrka som öppnade sig i och med konciliet. Det har medfört en opposition gränsande till revolt i flera europeiska länder; i Latinamerika har det inneburit en hårdnande front mot den enda teologiska förnyelsen av betydelse, befrielseteologin. Denna har illa missförstått av romerska byråkrater som aldrig satt sin fot i en favela; skräcken för marxism har fått diktera en kyrkopolitik som i princip skulle prioritera de fattigas mänskliga rättigheter men i praktiken hotar att motarbeta dem. Biskopar som engagerat sig i total solidaritet med sitt folk - man kan nämna Helder Camara - har sett sitt verk målmedvetet spolieras av en efterträdare. Andra har förgäves vädjat till påven om förståelse och samarbete: Lamet ägnar ett kapitel åt fattigbiskopen Casaldàliga, vars gripande, ödmjuka och ändå starkt kritiska brev till Johannes Paulus II finns återgivet i sin helhet.

Jämsides med denna utnämningspolitik är Rom också i färd med att undergräva biskopskonferensernas ställning. Dessa är en frukt av kon-

Kirkekrise i Østerrike

Ledelsen for den katolske kirke i Østerrike befinner seg i "en dyp krise", sier den kjente østerrikske pastoraleologen Paul Zulehner i forbindelse med anklagene mot Wiens erkebiskop, kardinal Groer, om seksuell misbruk av en mindreårig i tiden 1972 til 76. Krisen ryster ikke bare den katolske kirke, men gjennom den en av de få fremdeles intakte moralske institusjoner i landet sier Zulehner. Groer, som ikke svarte på gjentatte oppfordringer fra pressen om samtaler

om saken før man gikk ut med den, har trådt tilbake som formann i den østerrikske bispekonferanse. I ne kort melding har han tilbakevist anklagen.

Den nye "kirkelige kurs" som Roma "ved hjelp av høyreorienterte kretser" har forordnet for Østerrike, er allerede tungt belastet, og Groer-affæren er sten til byrden, sier Zulehner. Som mener Roma bør spørre seg selv hvordan man i fremtiden "kan finne frem til bispekandidater" som i folks øyne er i besittelse av en ubestridelig autoritet.

KNA

Kardinal Saliège - "en rettferdig"

I "De rettferdiges allé" i Yad Vashem i Jerusalem, det jødiske nasjonalminnestedet for Holocaust, er det nå blitt plantet et tre for den franske kardinalen Saliège som døde i 1956. Saliège hjalp mange jøder til å flykte, blant dem den nåværende katolske erkebiskopen av Paris, Jean-Marie Lustiger, som etter krigen ble katolikk.

CHRIST IN DER GEGENWART

6

ciliet och bildar en hälsosam motiv till den romerska kurian; de bidrar också till att återge de lokala kyrkorna något av det självbestämmande de ursprungligen ägde. Man ifrågasätter i Rom "det bibliska och teologiska fundamentet" för biskopskonferenserna. Vem kan anföra ett sådant för den romerska kurian?

Som jesuit uppehåller sig Lamet helt naturligt vid motsättningen mellan Jesu sällskap och påven - ett känsligt kapitel eftersom jesuiterna har ett särskilt lydnadslöfte till denne. Motsättningen har sin grund till stor del i den inriktning som orden fick under generalen Pedro Arrupe, med uttrycklig prioritering av rättvisan och de fattiga. Med särskild kraft har Jesuiter i Latinamerika satt detta program i verket, vilket har lett till blodiga hämndaktioner från flera regimer: Jesu sällskap har fått sin martyrlista utökad med åtskilliga namn. Stödet från Rom har varit klen. Men dessutom körde påven över ordens lagfästa rättigheter när han - ganska brutalt - tillsatte en "uppsyningsman" i stället för den ersättare som Arrupe själv i enlighet med konstitutionen utnämnde då han drabbats av slaganfall.

Arrupe omtalas som en profet, en annan sådan, som fått ett kapitel i boken, är Bernhard Häring, den katolska kyrkans främste nu levande moralteolog, som trätt upp till försvar för en mänskligare och förnuftigare syn på problemet födelsekontroll. Häring är ingen upprorsman, men hans av evangeliet djupt präglade övertygelse har tvingat honom att ifrågasätta - bara det - de filosofiska och juridiska resonemang som ligger till grund för

påvens beryktade nej. Därmed har han ådragit sig ingenting mindre än ren förföljelse från Troskongregationen (ex-Sanctum Officium, ex-Inkvisitionen). Hela problematiken har fått groteska proportioner; följsamhet i denna sak har blivit ett *schibboleth* vid biskopsutnämningar, och påven upprepar sina förmaningar i ny och nedan och snart sagt alla sammanhang. Fasthållandet vid Paulus VI:s encyklika *Humanae vitae* är en huvupunkt i Johannes Paulus program för sitt pontifikat - och en generalmiss. Alla vet att Paulus VI fattade sitt beslut stick i stäv mot en så när som på fyra röster enhällig, sextiohövdad kommission, och att han gjorde det inte främst av övertygelse om själva saken, utan av fruktan för att läroämnetets auktoritet skulle skadas om påven ändrade ett av en tidigare påve - Plus XI - fastslaget förbud. I själva verket blev just detta beslut och denna encyklika det avgörande grundskottet mot den påvliga auktoriteten. I dag följer de allra flesta katoliker sitt eget samvete i denna sak.

Ytterligare en bok har kommit ut detta år, som är nästan en parallell till Lamets. Också den är skriven av en trogen och aktad kyrkans man, liksom Lamet publicist med världsvida perspektiv, en irländare vid namn *Joseph Dunn*, som har gjort en stor mängd filmreportage av kyrkliga förhållanden i praktiskt taget hela världen. Ett reportage i Sverige sommaren 1993, främst ägnat kvinnan i kyrkan, har fått avsatt ett kapitel i boken, vars titel är *No Lions in the Hierarchy* (Columba Press. Dublin, pris £

9,99) Fast böckerna behandlar samma företeelser och samma frågor och fastän de båda författarna representerar samma åsiktsriktning i kyrkan och känner samma sorg och nära nog förtvivlan över utvecklingen under detta pontifikat, så är de ändå olika varandra. Lamets bok är en samling essayer kring ett problemkomplex, Dunns en mellanform av prästerlig självbiografi och reflexioner kring de egna resereportagen, det hela kryddat med irisk humor. Till det intressantaste i denna bok hör ett kapitel om prästutbildningen, sådan den var före conciliet, då Dunn själv var seminarist, sådan den är nu, och sådan han önskar att den vore. I ett kapitel om kallelsen presenterar han kloka och balanserade synpunkter på celibatet, för och emot, och goda förslag till problemlösningar. Vidare tar han upp frågan om kvinnan i kyrkan, som Lamet knappast berör, och redogör för debatten om kvinnliga präster - också här med argument för och emot. Han har uppenbar nytta av en klassisk thomistisk skolning när det gäller att presentera en debatt så att läsaren själv kan bilda sig en mening.

Båda författarna uttrycker sin uppskattning av påven Wojtylas person - hur skulle man kunna annat, han är ju en lysande begåvad man med en unik karisma, en stor andlig ledarbegåvning, djupt from och osjälviskt hängiven sitt kall, säkerligen helt övertygad om att han handlar rätt. Och ändå handlar han, enligt Lamets, Dunns och oräkneliga andras övertygelse, alldeles fel på mycket väsentliga punkter. Under rubriken *Påven som*

Et splittet bispedømme

Domkirken i Salzburg var bare litt over halvfull da den nye hjelpebiskopen, Andreas Laun, ble innsatt nylig, og det var merkbart få prester til stede; åtte av domkapitlets elleve stoler stod tomme. Launs utnevning i januar i år var helt uventet. I sin preken sa erkebiskop Eder at "særlig i dag" er det ytterst viktig at hver eneste biskop har "et nært og dyptfølt" forhold til paven og det øvrige bispekollegium. Ifølge Eder har Laun allerede gjentatte ganger vist sin

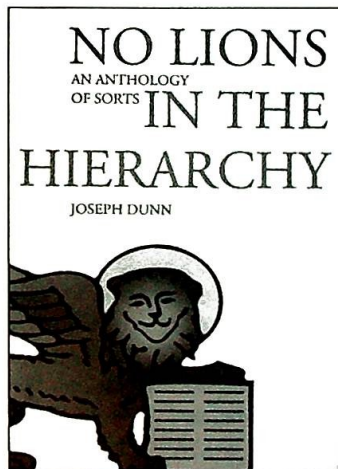
absolutte lojalitet", og er "til og med blitt bebreidet for sin lojalitet". Men "se slike bebreidelser som den første ære du har høstet som biskop", sa Eder. En henvendelse til Laun fra mer enn 90 av bispedømmets prester om samtaler om samarbeid, er ikke blitt besvart. Det er ikke lett for prestene å presentere et positivt bilde av kirken når folk ser den som "autoritær", "diktatorisk" og "eneveldig", sier et eldre medlem av domkapitlet.

Den konservative erkebiskope Eder, som før han overraskende ble utnevnt til erkebiskop med ærestittelen "primus Germaniae", var en heller ukjent småbyprest, har ikke vært uomstridt i sitt bispedømme. Hans avskjedigelse nylig av redaktøren for det velansatte kirkebladet *Rupertusblatt* har ført til dyp splittelse i bispedømmet.

THE TABLET

7

kom in frå'n kylan gör Lamet en biografisk-analytisk studie av Karol Wojtyła, ett försök att förstå mannen och hans handlande. *De vivis nil nisi bonum* (Om de levande intet annat än gott) heter motsvarande kapitel i Dunns bok. Han uttrycker sig sammanfattande: "I think that John Paul II is a good saintly man who has done a lot of harm to the church in my generation." Att beundra och hålla av en person som man

tycker handlar fel eller rentav orätt, är ett plågsamt predikament. Just där befinner sig i dag många katoliker.

Vad som tillkommit sedan båda böckerna skrevs: encyklikan *Veritatis Splendor*, det apostoliska brevet mot prästvigning av kvinnor och, helt nyligen, Troskongregationens av påven undertecknade maning till biskoparna att inte släppa fram omgifta katoliker till sakramenten, betyder ingen förändring, bara en ytterligare skärpning av krisen, av motsättningarna mellan Rom och allt större delar av kyrkan. Men då

är det viktigt att understryka att en kris inte bara är något plågsamt och farligt; den är också bärare av möjligheter, av hopp om förändring. Och en sådan ser vi mycket riktigt sedan någon tid tillbaka. Kyrkan utanför Rom inte bara tiger och tar emot under tyst protest, som hon så länge gjort, hon ger svar på tal och vägrar att tiga. Frispråkigheten i kyrkan är överhuvudtaget troligen större efter Andra Vatikanconciliet än någon gång sedan medeltiden: teologer, lekmän och präster skriver och publicerar vad de vill; de kan få sin karriär stoppad men hotas inte längre av bannlysning eller publiceringsförbud. Försiktigast har förstas biskoparna varit - No Lions in the Hierarchy - de har ju också det tyngsta ansvaret. Men *Roma locuta, causa finita*, Rom har talat, saken är avgjord, är inte längre en trossats. Katoliker som nästan givit upp hoppet om att episkopatet, som skall leda kyrkan i gemenskap med påven, skulle utöva sitt ledarskap, kan ta Galileis ord i sin mun: *Eppur si muove* - det rör sig ändå! Nu finns det biskopar som svarar, hövligt men bestämt: vi har med respekt lyssnat till Rom, men vi har inte blivit övertygade, och saken måste bli föremål för vidare studium. Det är nya och hoppningivande tongångar som kan komma en katolik att glatt konstatera: det finns ändå ett och annat lejon i hierarkin!

(Artikkelen er skrevet før offentliggjørelsen av moralencykliken *Evangelium vitae* i mars i år.)

Biskop John W. Gran 75 år

Den 5 april fylte biskop John W. Gran - Oslo katolske bispedømmes 'Altbischof' som tyskerne ville si - 75 år. St. Olav gratulerer hjertelig og sender varme ønsker for fremtiden til en avholdt biskop, men hilsen og ønsker kommer altså dessverre post festum.

En tidsskriftredaksjon bør ikke bare følge med tiden - den bør helst ligge litt foran seg selv. Men akk: Vi var klar over at biskopen - utrolig nok - rundet de 75, men vi 'blingset' på datoen, og dermed var toget gått! Forrige nr. av bladet allerede i trykken.

"Gud skriver rett, men med skakke linjer" var tittelen på Lars Roar Langslets jubileumsintervju i St.Olav med biskop Gran i forbindelse med 70-årsdagen. "Øyeblikkene på veien" er tittelen når biskop Gran får ordet i et senere nr. av St.Olav.

Det var i 1962 cisterciensermunken John W. Gran ble utnevnt til assisterende biskop med etterfølgelsesrett i Oslo katolske bispedømme, året etter ble han bispeviet. Han ble en meget aktiv deltager under Det 2. Vatikan-konsil og gjorde i årene etter konsilet, sammen med Legmannsrådet, en stor innsats for å gjøre konsilets tanker kjent. I 1983 overlot han bispedømmet til sin co-adjutor, biskop Gerhard Schwenzer. Siden da har biskop Gran trofast fortsatt å gå bispedømmet og Den nordiske bispekonferanse til hånd - en særdeles aktiv pensjonist, i den grad katolske biskoper i det hele tatt er å betrakte som pensjonister. Det er med biskoper som med redaktører - en biskop beholder alltid sitt bispekors, redaktøren sin skrivemaskin.

Skjønt, biskop Gran tør nok ha både bispekors og skrivemaskin i behold: Til høsten kommer hans memoarer.

Ad multos annos, biskop Gran!

St. Sunniva Skole = lite mobbing
Klarer Oslos eldgamle, katolske skole (nærmere bestemt 130 år) "alt" de offentlige skolene ikke klarer? undret Dagbladet nylig etter besøk på skolen, som absolutt kan karakteriseres som innvandrerskole: I klasse 7A, f.eks., har halvparten av elevene utenlandske foreldre, og på skolekjøkkenet "mekker" man alt fra jødisk buljong til moussaka. I motsetning til "innvandrerskolene" øst i Oslo "har St. Sunniva sluppet

kulturkonfliktene", sier skolens rektor, sr. Marie-Kristin Riosianu, en av de 10 St. Josephsøstre som fremdeles er aktive ved skolen. Og hun gir noe av forklaring: "Hos oss er kulturkonsentrasjonen mindre enn ved skoler med stor andel muslimske elever. Konflikter oppstår lettere mellom to store grupper enn mellom mange små."

Men på St. Sunniva utgjør katolikkene en stor gruppe, innvender Dagbladets Kristian Uhlen. "Katolikker skiller seg ikke særlig

ut fra den rådende kultur i Norge," svarer sr. Marie-Kristin, "og dessuten: Vi nyter godt av en 130 år gammel arv. Vi har arvet toleransen." Det hører med til bildet at "disiplinen er langt strengere her enn på offentlige skoler. Foreldre ønsker disiplin, elever har godt av disiplin, det er vår erfaring. Grenseløsheten er det store problemet i den norske skolen. Man unnlater å ta opp problemer av frykt for å gi ungene kompleksser," sier sr. Marie-Kristin. Som forteller at

"Jeg kan ikke skrive, bare snakke - jeg er snakkesalig så det renner av meg, men var stum til jeg ble søtten," sier 75-åringen Rolf Sand - skuespiller, erkekatolikk og et levende stykke katolsk grasrot-historie. Og med knivskarpe meninger om mangt, samt en uoppslitelig kjærlighet til Kirken i hans liv, men mest til Herren selv: "For meg blir det klarere og klarere at alt, hele tilværelsen bygger på Kristi grenseløse kjærlighet, hans grensesprengende overbærenhet. . . Det siste ordet jeg kommer til å si før jeg slutter å puste - om jeg har hue med meg - vil være det navnet."

Stikkord i denne jubileumsmonologen er ved Jan Chr. Mollestad.

Man må opp den bratte Liaveien på Jar nær Oslo for å komme til familien Sand. Det er februarkveld, så at det er mørkt og bitende kaldt trenger jeg ikke nevne. Her oppe i villaen med Oslofjorden og hele sentrum blinkende nedefor bor Bitten og Rolf i kjelleren med datter og svigersønn i etasje over. Resten av de fem barna og de tolv barnebarna har slått seg ned så nært at de nærmest er i gripeavstand.

- God kveld, god kveld! sier det fra døra. Min elleve måneder gamle stolthet Sam Sebastian rykker til i barnevognen og ser forgyves etter et TV-apparat under grantrærne i hagen, for det der var jo stemmen til Brille (den eldste av de syv dvergene bør vi vel legge til for sinker som ennå ikke har sett Walt Disneys "Snehvit"), en stemme som hopper og spretter, som kjæler ørene dine som halen til en katt eller bjaffer til som bikkja til naboen. Hundens eier er iført grønne knebukser og rød tømmerhoggerskjorte. Øynene stråler og armene åpner seg mot oss.

- Kom inn, kom inn, kom inn!

Og så er vi til seters. Trygge furumøbler, peis og filleryer, varme kanelsgler og et glass melk på bordet.

- Kaffe?

Kaffe til meg, melk til Rolf og vann i en tutekopp til Sebastian som sier didl-didl under bordet. Og så er vi igang.

- Når du en gang får somlet deg til å skrive memoarer, hvilken tittel vil du velge da?

- Tja, det finnes jo en bok som heter "Veien til Rom. Hvordan jeg ble katolikk". Min bok skal hete: "I Roma. Hvordan jeg forble katolikk!" Du skjønner det har vært kampen for oss som - ja, vi kan gå så langt - oss som har katolisismen i genene. Men bok blir det nok ikke, jeg kan ikke skrive skjønner du, bare snakke. Jeg er fe'menal til å snakke. Jeg er snakkesalig så det renner av meg. Men jeg var stum til jeg ble søtten. Forvandlingen kom midt under krigen, da hele styret i Oslo katolske ynglingeforening ble arrestert på grunn av avisen "Alt for Norge" som ble trykket i bispegården. Hele styret unntatt meg. Men da hadde jeg heldigvis tilegnet meg så mange møtelederknep av min helt, formannen Øivind Olafsen, at jeg klarte meg. Stum er bare fornævnet! Ydmyket er riktigere. Med usikkerheten kriblende fra innerst i knoklene.

Jeg vokste jo opp på barnehjem jeg, vet du - St. Josephs institutt - det eneste jeg visste om faren min var navnet. Moren min forsvant før jeg ble fire. Fra da av var jeg helt alene. Det var først i 1960 at Bjørn Stutum Sand og jeg skjønnte at vi var halvbrødre rent tilfeldig. Vi hadde jo felles etternavn og

begge fedrene våre hadde felles fornavn og så sjekket vi gamle papirer og der ble det avdekket.

- Moren din da?

- Hun arbeidet på Nordstrøm og Due såpefabrikk. Til jeg var tre bodde vi i Kingos gate, vet du hvor det er? Ved Kiellands Plass går det en liten gate innover Ila-dalen, der lå det en liten husmannsplass, en rødmalt lita stue. Den hadde mora mi og jeg. Men jeg skammet meg hver gang noen nevnte at jeg hadde bodd der, for det var mye finere å bo i gård. Vel, så dro hun til Amerika, skulle til "balletten" som hun sa. Det var meningen at jeg skulle følge etter. Jeg hadde jo billett til Amerikabåten og nabobarna holdt avskjedsselskap for meg, men så ble det ikke noe av reisen. Der stod moren min og ventet på kaia i New York. Kan du tenke hvilken katastrofe det må ha vært for henne å stå der og vente mens båten tømtes helt til det ikke kom fler? Hva har skjedd med det mennesket da? Siden har jeg aldri hørt fra henne.

- Aldri?

- Ikke et ord. Men det sies jo det, at hvis et barn de første tre leveår har fått det det skal ha og vel så det av kjærlighet og omsorg og intimitet, spesielt med moren, så har barnet ressurser for resten av livet. Det var vel det som reddet meg. Fra tre til seks bodde jeg hos en tante som dengte meg så mye at det til slutt be truet med politiet og dermed satte de meg på barnehjem. Tante og onkel kjørte opp foran instituttet, der ingen stod og ventet. Der lempet de av trehjulssykkelen min som jeg var så glad i, og så kjørte de igjen. Men så sa det bak meg: "Hva do gjøre her?" Det var søster Bernhardine fra Italia. Hun var portnerske. Kappesøster, legsøster

akkurat nå er walkman et stort stridspørsmål ved skolen. "Man kan hevde at ungdom bør ha rett til å ødelegge ørene. Men gjør det ikke på skolens område, sier vi."

Og hva sier elevene? 13-årige Christine A. Reinmo sier det slik: "Det er sikkert mindre slåssing og mobbing og sånt her enn ved andre skoler. Alt er tryggere, på en måte. Men St. Sunniva er ingen engleskole".

Ny katolsk biskop i Danmark

Czeslaw Kozon, 43-år og danskfødt med polsk far og polsk-dansk mor, er utnevnt til ny katolsk biskop i bispedømmet København, som omfatter hele Danmark. "Kirkelig sett er det en ung mann som nå er utnevnt til biskop i bispedømmet København og dermed leder for omkring 32.000 katolikker," skriver "katolsk orientering" i anledning utnevnelsen. Men minner om at 'gammelbiskop' Hans Martensen "var ennå yngre med sine kun 37 år da han, 22. mars

1965 ble utnevnt og 16.mai viet til biskop. Han var dengang verdens yngste biskop."

Bladet forteller at "allerede som 12-åring ønsket Czeslaw Kozon å bli prest". Han gikk rett fra studenteksamen til presteutdannelsen og ble presteviet i 1979 av biskop Martensen, som sammen med minst to andre katolske biskoper kommer til å vie ham til biskop. Kozon har siden mai 1991 vært medlem av Det biskoppelige råd og generalvikar siden august 1994. Han er dommer ved den kirkelige domstol.

ble katolikk

9

altså. "Jeg skal visst bo her," sa jeg.

Det ligger en tre og nitti år gammel nonne på Grefsen som heter søster Anthelma, hun var den første søsteren jeg møtte innenfor døren. Hun var som en mor. Det første året var paradiset for meg, dette vidunderlige mennesket. Hun passet på at jeg alltid hadde det bra. Passet på meg hvis jeg var syk og snakket vennlig til meg. Aldri noe sånt som å ta oss opp på fanget, aldri et kjærtegn. Aldri, aldri! Ikke når jeg var sjuk engang, men hennes måte å være på... Det var kanskje bare helt naturlig for henne, men for meg var jo det å komme fra helvete til paradiset: En som spurte meg "Er du mett nå, Rolf? Er du trett? Er du kald på bena?"

Og så var det søster Lætitia. Hun var overlærer på St. Sunniva skole og overordnet for internatet. Hun var den som fikk slutt på prylestraffen. Reprimander og påtaler, greit nok. Men vi skal heller premiere det som er bra. Hun kjente alle mine slektninger. Jeg spurte: "Hvorfor går familien min alltid opp på orgelgalleriet?" Og hun sa: "Din bestefar var jo organist!"

Jada, han skrev til og med salmer, blant annet en vi sang i påsken: "Det var i årle påskegry, da fromme kvinners sjæle..." Tenk deg 30 gutter oppe på orgelgalleriet klokka seks om morgenen: Dæng! "...Til graven søkte for på ny, ved Jesu lik å dvele. Og salve det med balsam fin, og svøpe det i bløte lin. Men Herren var oppstanden!" Og så kom orgelet inn: Da-da! Og så trompetter. Den plukka Rolf Østbye ut av salmeboka. Og for eksempel "Helvedet seg vånndr"! Snakk om trosbegeistring! Vi var hele natta i kjerka, vet du. Kimte i klokken hver påske og jul. Høyt oppe i tårnet. fra fem om morran. Og julenatta fra klokka elleve til tolv. Da-de-di Da-de-di Blide-lidde-liddell. Å oppleve det! Det gjør at kirken er en livsform for meg, en måte å leve på. Men jeg

"Jeg har tre pillarer i min tilvarelse: Kirken, Hjemmet og Teateret," sier skuespiller og erkekatolikk Rolf Sand.
Foto: Jan Chr. Mollestad.

mener, og det må understrekes: Man blir ikke noen bedre kristen om man er en lidenskaplig katolikk.

Du vet vi opplevde jo kirken som daglig drama. Tenk deg en påskemorgen i St. Olav kirke da jeg var liten

gutt: Tolv profetier på latin. Sunget av presten. Nå har de skåret ned til én. Enda syns noen det tar for lang tid! Og presten senket dåpslyset ned i døpefonten. Først litt og så opp, og for hver gang han dypet det litt lenger ned, gikk han en tone opp. Bitten, kona mi, sier jeg må være født med sånne sanser. Jeg sugde det inn: Violet. Dramatisk. Og så plutselig vrenger bare presten av seg.

- I messen?

- Under messen ja, og tar på seg hvit kappe. Og så sang vi påskeprefasjon. Man opplever ikke sånt lenger.

Når folk spør meg om hvordan jeg overlevde barndommen min, så tenker jeg på maiandaktene. Hver kveld i mai måned hadde vi andakt foran Mariaalteret. Nå finnes det ikke noe Mariaalter lenger. Man kunne nesten ikke se trappetrinn eller alter for blomster. Markblomster og hageblomster. Og så var det juni foran Jesu Hjerteralteret. Men det var aldri så flott som i mai, med girlandere av granbar til Kristi Legemsfest og storforbruk av røkelse og blomster hver eneste uke. Kirken hadde jo en aura før som den aldri har fått igjen. Ute, nedenfor trappen gikk eiendommen i en trekantet spiss med blomsterrabatt nesten helt ned til Trefoldighetskirken. Nydelig! Og så var det svære smijernsporter rundt. Jeg var i St. Olav kirke nå like før jul, da var de i ferd med å bygge om kirken. Jeg snuste i meg luften med neseborene. Men nei... det var borte. Hvor var det blitt av lukten av lys som har brent der i hundre år?

- Hvordan likte du St. Sunniva skole?

-Jeg gikk aldri på St. Sunniva, men i fattigskolen eller som det het: St. Olavs

Katolisismen - ingen statsideologi
Den katolske kirke i Kroatia tilbakeviser forsøk fra nasjonalistiske kretser på å gjøre katolisismen til en slags statsideologi i landet, i likhet med den ortodokse kirkes rolle i Serbia. Innlegg i kroatisk presse har kritisert katolske prester for å oppfordre til forsoning med fienden. Slike tanker går, ifølge oppslagene, imot Kroatias katolsk-nasjonale

ide og mot det flertallet av prester og legfolk mener om saken.

Den katolske ukeavisen "Glas Koncila" - med kardinal Kuharic i ryggen - går nå sterkt i rette med slike tanker. Å omfatte også sine fiender med kjærlighet, hører til kristentroens og dermed også katolisismens grunnsetninger. Katolisismen kan aldri bli noen "nasjonal ideologi (-) Totalitære regi-

mer trenger en statsideologi - i en demokratisk stat finnes det ingen statsideologi, intet statsparti, ingen statskirke." Avisen understreker at flertallet av katolikken ikke føler og tenker nasjonalistisk. På bakgrunn av den egne historie er man blitt meget var overfor slike farer. I dag ser kirken seg som en fri kirke i et fritt land.

CHRIST IN DER GEGENWART

10

fellesskole. Vi måtte gå opp baktrappa, ikke sammen med de andre og hadde to nonner de villig kunne avse fra den andre skolen: En fra første til tredje og en fra fjerde til syvende. Og de kunne bruke spanskrøret, ja. Sadister. De fantes. Men dem vil jeg ikke nevne ved navn.

Men så hadde du søster Eugenie, gartnersøsteren, hun var foreningssøster også. Hun kokte mat til foreningene og sånt. Hun ville alltid ha meg til å hjelpe seg. Hun kjente jo min mor, og mormor og bestefar og alle sammen. Hun var bittebittebitte liten, kom fra Alsace. Da jeg var formann i Ynglingeforeningen, forordnet jeg at det ble lest messe på fødselsdagen hennes i ti år fremover. "Jeg har noget ekstra!" sa hun alltid, rett fra tysk: "Ich habe etwas extra." Det kunne være en gulrot, en nepe. Eller kanskje hun hadde fått snikt til seg en liten sjokolode som hun puttet ned i lommen min. Med en gang jeg hadde en sjanse, snek jeg meg ned til henne.

- Hva snakket dere om?

- Om planter og hvordan man skal så. Men søstrene de ber jo hele tiden. Ba og ba uavbrutt, så hun hadde ikke tid til å snakke mye. Men vi forstod hverandre veldig godt. Og så strakk vi tråder, vet du og laget merker for hvor vi skulle plante. Dyktig! Hvordan hun åpnet en frøpose! Med andakt. Og så ble det til at jeg ble gartner selv og havnet på Skaugum rett før krigen. Jeg var jo oppe og sa adjø på 9. april til Olav og Märtha og barna klokka seks. Så kjørte Kronprins Olav med sin Buick 459 alene ned alleen inn til byen, til Slottet og så til Østbanen. Olav gråt ikke da, men jeg så ham gråte da kronprinsparet skulle til Verdensutstillingen i Chicago i 1939. Da var krigen brutt ut. Da var han redd for ikke å komme tilbake:

"Lukk opp vinkjelleren!" sa han "Vær så god, forsyn dere!" Så hele den formiddagen satt vi i personalet, lakeier og stuepiker, på terrassen og drakk champagne og røkte Kronprins Olavs Grønn Golden West.

- Du ble altså gartner i klosteret, men har du aldri tenkt på å bli munk?

- Hva skal jeg si? Under krigen var jeg hos søstrene. Og da var jeg til messe hver morgen klokka seks. Ministrerte. Det var ikke vanskelig. Jeg elsket å være i kirken. Troen økte gjennom estetikken. En dag tok jeg mot til meg og gikk til pastor Taxt: "Det er ingen grunnfestet tanke," sa jeg, "det har bare streift meg gang på gang... Jeg har veldig behov for kontakt med Vårherre. Jeg vet ikke om han bryr seg om meg, men jeg forsøker i alle fall å holde kontakten oppe. Jeg lurer på om jeg muligens skulle tenke på å bli prest." "Det kan aldri du bli," sa han. "For du er født utenfor ekteskapet. Om du hadde hatt 1000 kall ville det ikke hjulpet." Det var kirkens politikk, og han var hjertens enig. Det klebet noe belastende ved meg. Sa han! Som voksen mann! Jeg fikk et slag rett i solar plexus. En total menneskelig nedvurdering.

Nei, prest ble jeg ikke, men nonnene lot meg få bo på instituttet etter at Skaugum var tatt. Eva Dithmer-Vanberg var redaktør av St. Olav, og hun startet prøvene på Wessels "Kiærlighed uden Strømper" like over årsskiftet 44-45. Til generalprøven hadde hun med seg en person i salen, ingen annen enn giganten Ingolf Skanche. "Du er den fødte skuespiller," sa han. "Og det bør du bli." Jeg leste for ham et år, før jeg kom inn på teaterskolen ved Nasjonalteateret. Vi hadde enorme lærerkrefter, en fyr som Francis Bull for eksempel. Jeg har sittet ved hans føtter i hun-

drevis av timer. Jeg debuterte på Nasjonal i -49 som Den pantsatte bondepreg i Holbergs stykke av samme navn, en forstudie til Jeppe. Og det gikk så bra at vi kunne gifte oss. Men hvis jeg begynner å si det om kona mi som jeg mener hun fortjener, så ville det bli et ramaskrik. Vi fant hverandre... Ikke vet jeg hva som brakte oss sammen. Det hele er bestemt av -

- Skjebnen?

- Nei, av Vårherre. Det tok så gruelig lang tid før jeg traff en pike som interesserte seg for meg. Det var mange jeg forelsket meg i, men jeg hadde aldri flaks, fikk aldri snøret i bønn. Brødrene Knut og Pelle var statister i flere forestillinger jeg spilte i. Jeg hadde hørt om denne underskjønne søsteren, så da jeg ble invitert på rakørret i dette huset, slo jeg til. Ved første blick var det gjort! For min del altså, men hun var selvfølgelig opptatt. "Jeg skal vente på deg ett år," sa jeg. Men jeg satt jo ikke akkurat stille det året, jeg tok i bruk hele katalogen av skitne gartnertricks: Stusset rosebuskene en gang på høsten og en gang til på våren, anbefalte forskjellige typer gjødsel til faren og nye blomsterløk til moren og akkurat et år seinere, da holdt vi på å rake i hagen med en spesialrive jeg introduserte, sa hun: "Hvor skal du hen i sommer?" Jo, jeg skulle gå med noen kamerater gjennom Jotunheimen. "Kan du ikke heller gå med meg?" sa hun. Et byks! Så var jeg hos henne. Siden har det ikke vært diskutert om noe som helst.

Vi giftet oss i St. Olav kirke på Pinse-aften i 1951. Å leve med en kunstner krever sitt. En skal ha betraktelig med toleranse og overbærenhet, er jeg redd. Men kjærlighet, vet du... Jeg hadde aldri opplevd kjærlighet jeg, før jeg traff Bitten. Husk på det. Jeg visste ikke

Her hjemme -
“Kiærlighed uden Strømper”

Johan Herman Wessels fornøielige “Sørgespil i fem Optoge” hadde det ene utsolgte hus efter det andre i vårt katolske festlokale i Oslo denne måned. Utsolgte hus - og et publikum som midt mellom latterkaskadene satt i takknemlig undring over hvor langt katolsk kulturliv allerede har nådd i Norge i dag.

hva det var. Og da var jeg 28-29 år. Hadde aldri fått et kjærtegn etter at jeg fylte tre.

- Men spilte du ikke romantiske roller?

- Aldri. Jeg hadde bare spilt komedie. Klassisk komedie. Holberg, Moliere, Shakespeare. Behovet for kjærligheten, vissheten om at den fantes et sted, den var sterk, men å få den realisert... Det fikk jeg i tusen tonn! Når hun gikk nedover Karl Johan, åh, folk snudde seg som snurrebasser etter henne! Hun var så skjønn. Hadde en utstråling så utrolig! Det er bare et ytre tegn på hennes karakter - sånn er hun. Da jeg reiste med Riksteateret, gikk hun i hemmelighet og leste hos Rieber-Mohn, og en gang jeg kom hjem, sa hun: "Nå skal jeg opptas i kirken."

Jeg reiste i 4 år, men så orket jeg ikke mer. Jeg savnet meg gæern etter Bitten og ungene. Og så ble jeg freelancer, men det gikk fryktelig dårlig. Det fantes jo ikke fjernsyn, filmproduksjonen gikk på krabbegir, men Heiberg i radioteateret huket meg heldigvis. Samma hva, jeg ville heller sulte sammen med Bitten og de fem ungene. Likevel føler jeg at jeg ikke fikk være så mye sammen med ungene da de var små som jeg burde ha vært. Jeg hadde oftest radioteater om morran, og prøve på formiddan og så var det hjem, og så kunne det hende at det var radioteater om ettermiddan eller så var det lange perioder hvor jeg underviste på teaterhøyskolen, og så var det forestilling om kvelden. Det var så dårlige gasjer på teateret den gangen at det var livet om å gjøre å få tak i hver ekstra fortjeneste. Men vi klarte det. Takket være Bitten. Jeg er en vanskelig person, det ligger i sakens natur. Uryddig oppvekst og masse utrygghet, ganske belastende kan jeg forsikre, men familien har fått god næring fra kirken og sakramentene. Det

er selvfølgelig mange som har det flott i alle slags samlivsformer, det er bare tøv å tro noe annet. Men familien som sakramentalt begrep, oppfattet og godkjent som noe man tror på, det er en vesentlig styrkelse av samlivsmulighetene. Som sagt, vi klarte det. Ikke bare

Rolf Sand som soldat Svejk - utsnitt av Gøsta Hammarlunds tegning.

er de fire søstrene og den ene broren glade i hverandre, men for et kommunikasjonsbehov! Telefonene gløder. Jo, familien er et telefonglødende sakrament. Glede og smerte er slik laget at det oftest treffer den enkelte, men i en god familie forsterkes gleden mens sorgen minker på samme måte.

- Har skuespillerkunsten fungert som et kall?

- Vanskelig å svare på. Det blir et hvert arbeid du gjør med hele deg. Jeg har tre pillarer i min tilværelse: Kirken, Hjemmet og Teateret.

Da jeg sa opp på Det Norske i -87, var det mest fordi jeg var trett av avise- ne. Vi hadde mistet slike teateranmeldere som Gjesdal, Engelstad, Andersen

og Kielland. Pierstoff ofret for mye på petitens alter. De nye er ofte inkompetente. Frapperende stilistisk evne har de, men innlevelse i hva en skuespiller egentlig er, har de det? De opphøyer sin subjektive oppfatning til høyesterettsdom, forordner justismord! Som jeg sa til Pierstoff en gang: "Det er oss i grunnen knekkende likegyldig hva dere mener om oss. Det som ikke er likegyldig, er at dere offentliggjør deres mening i hundretusener av aviseksemplarer. Vi har ingen forsvarsmulighet, vi. Vi har ingen talerstol. Dere ofrer gladelig en skuespiller for en god formuleringens skyld. Gjesdal derimot hadde en ærbødighet overfor fenomenet scenekunst."

Jeg har spart på et eneste utklipp fra min karriere, ett eneste. Da jeg nesten var ferdig med teaterskolen, spilte jeg "Gutten med det tåpelige utseendet" i "Barrabas" av Nordahl Grieg. Og da skriver Gjesdal: "Nu har Rolf Sand gått over i skuespillernes rekker." Punktum! Det er sakkynndigheten, den faglige vurdering, ikke en flottenfeier. Den aller beste kritikk jeg noensinne har fått var å bli soloportrettert av Hammarlund i Dagbladet som "Soldat Svejk" i 74.

Nå er jeg liksom pensjonert da, men jeg har aldri jobbet så mye som da jeg sluttet å jobbe. Med ungdom først og fremst. Ikke nødvendigvis folk som skal bli skuespillere, men for å hjelpe dem til å utvide sitt territorium som personligheter, med pust, med stemme, med kropp.

- Blir du Svejk når du spiller?

- Hvis ikke Rolf er inni skikkelsen, blir det tomt. Som Toralf Maurstad alltid sier: "Huet, hue, hue! Bruk hue hele tiden, så løser det ut følelsen."

Færre prester, flere seminarister

Tallet på prestevigslere sank merkbart i 1993, ifølge den siste utgaven av Vatikanets årbok, "Annuario Pontificio". Det er første gang siden 1979 at man har hatt et slikt fall. Tallet på dødsfall og prester som har forlatt sitt prestekall, er større enn antall nyvigslende - i motsetning til perioden 1989-92 da tallene oppveide hverandre. Tallet på seminarister fortsetter å stige, økningen for 1993 var på 1.68 i forhold til året før.

THE TABLE

Vatikanansatte misfornøyd

Legfolk som er ansatt i Vatikanet - en gruppe på mer enn 2.400 mennesker - er ikke fornøyd med sine arbeidsforhold. Nylig hadde "Foreningen for leg-ansatte i Vatikanet" et møte der det ble gitt uttrykk for en del misnøye: Vatikan-ansatte har ingen streikerett, og de har ikke fått lønnsøkning de siste årene ut over lovfestet kompensasjon for inflasjon. CATHOLIC HERALD

Om bedriftsledere - og de ansatte
Filosofiprofessor Guttorm Fløistad går hardt ut mot bedriftsledere som ser de ansatte som plagsomme poster på budsjettets utgiftsside: - Se på Jesus. Den butikken har gått runt i 2000 år. Jesus må ha litt å lære oss om ledelse. Han definerte seg som andres tjener, han tok vare på folkene sine og byttet dem ikke etter forgodtbefinnende, sier Fløistad til bladet Funksjonæren.

12 Liv Blikrud Å gi kjærligheten et språk

Anne-Lisa Amadous bok *Å gi kjærligheten et språk. Syv studier om Sigrid Undset* kom ut i fjor og har overalt høstet ros og lovord. De syv studiene spenner over hele forfatterskapet med tyngdepunkt i middelalderverkene. Alle Undsets tre middelalderromaner blir her behandlet ut fra perspektiver som gjør dem nye for oss, og setter dem inn i interessante og spennende sammenhenger. Ellers har Amadou konsentrert seg om to verk fra det som er blitt kalt "annen rekke" av samtidsromaner, tobindsromanen *Gymnadenia* og *Den brennende busk* og *Ida Elisabeth*. Amadous siste essay er ikke om noe enkeltverk, men er viet barnet som motiv hos Sigrid Undset.

Bokens overordnede tema er kjærligheten i Sigrid Undsets forfatterkap og det poetiske språk som hun har valgt å uttrykke kjærligheten i. I det første essayet, som bærer samlingens tittel, stilles et spørsmål som sikkert er alle forfatteres hodepine: Er det mulig å skrive om kjærlighet - om lidenskap og elskov - i våre dager? Eller er det slik at kjærlighetsfølelsen i vår kultur er blitt så svekket at vi er nødt til å låne et språk fra fortiden? Sigrid Undsets første romaner og noveller vitner om at problemet også har vært hennes. For her skildres kjærligheten så å si på vrangen, som kjedsomhet og desillusjon i en samtid som er preget av nyttetenkning og vaklende moral. I fortellingen om Edele Hammer i "En fremmed" fremstilles kjærligheten nettopp som fremmedhet og kjærlighetsspåket som lånte og falske uttrykk. Og i undergangsromanen *Jenny* utfoldes dette tema for fullt. For å finne et kjærlighetens språk som svarte til en ekte lidenskap, søkte Undset mot middelalderen. Hun

fant det i folkevisen, sagaen og ridderdiktningen. Hun innarbeidet det i sitt eget dansk-norske morsmål og skapte en diktning på høyde med det beste i europeisk litteratur. På en overbevisende måte viser Amadou hvordan danske og norske folkeviser integreres i *Kristin Lavransdatter* på forskjellige tekstnivåer - som språklige lån og diskrete henspilling, eller som omdiktninger av forskjellige kjente viser - og hvordan folkevisen er tematisk bærende i hele romanen.

Noe av det beste er analysen av *Olav Audunssøn*. Denne middelalderromanen har alltid stått i skyggen av den foregående av flere grunner. Man har funnet den tyngre og mindre "romantisk", mer "religiøs" enn forgjengeren. Men først og fremst har det vært misnøye med dens kompliserte struktur. Fra første stund har kritikkerne meldt pass overfor romanens komposisjon og kalt den ulogisk og usammenhengende. Amadous essay om Olav Audunssøn viser imidlertid hvorfor boken må være akkurat slik som den er. Hun synliggjør en grunnleggende sammenheng i romanen som kaster et helt nytt og strålende lys over den. Sammenhengen gjelder denne bokens religiøse og spesifikt katolske kjærlighetstematikk, nærmere bestemt forholdet mellom Olav og Eirik, Ingunns uekte sønn som Olav tar til seg og gjør til Hestvikens arving. Ved å studere samspillet mellom fortellerstrategi og tema, påviser Amadou hvilken rolle Eirik spiller som forsoner både i Olavs frelseshistorie og i slektens historie. Etter at alle fortellingens tråder er blitt samlet til slutt, går den dystre Hestvik-ætten forsonet inn i fremtiden. Datteren Cecilia fører den som rettmessig

arving videre, slik det sømmer seg i et ættesamfunn. "Men velsignelsen formidles gjennom den person som har stått utenfor ætten, og som i kraft av sin frihet har formådd å overrisle den med nytt håp", skriver Anne-Lisa Amadou.

Også studiene i konversjonsromanene om Paul Selmer og *Ida Elisabeth* er det som i litteraturvitenskapelig sjargong kalles "sterke lesninger". Amadou griper tematikken an slik den er uttrykt gjennom Undsets poetiske språk, gjennom metaforiske og mytiske elementer i teksten. I konversjonsromanen gjøres Pauls Selmers kvinner - og særlig hans elskede Lucy - til gjenstand for undersøkelse. "Meningen" med denne romanen filteres gjennom dens kvinneskikkelser, hevder Amadou. Den fabelromanen tegner opp, handler om menneskets overvinnelse av dets egen natur. For Paul er kjærligheten til Lucy prøvestenen for hans tro. Derfor er det til hennes skikkelse knyttet en metaforikk som er meningsbærende og som symboliserer menneskenaturen. Fremstillingen av Lucy spiller på mytologiens amasoner og skjoldmøer, skapelsesberetningens Eva og Evangeliets Maria. I denne belysning blir det klart at Undset måtte velge en mannlig hovedperson: "Når hovedpersonen allikevel ikke kunne være en kvinne, skyldes det verkets metaforiske dimensjon, som bygger på et stoff der kjønnsrollene er forhåndsdefinert gjennom mytens billedspråk".

I *Ida Elisabeth* har salmetekster en lignende funksjon. På verkets nesten umerkelige "overnaturlige" plan kan man følge en bevegelse fra julens til påskens og pinsens budskap, formidlet gjennom salmenes språk. Amadou

Brasil: dårlige utdanningsmuligheter
 Mulighetene for brasilianere flest til en utdannelse er dårligere i dag enn i begynnelsen av 60-årene, ifølge p. Beda Vicker-mann o.f.m. Ny president og pengereform til tross: det brasilianske samfunn er fremdeles delt i en rik overklasse og en fattig underklasse, og en grasserende urbanisering fører til avfolkning av landdistriktene. Lite og intet av landets store utenlandsgjeld skyldes investeringer i helse- og utdannelse; industrien har slukt alt. KNA

Nigeria: fritt fram for muslimske fundamentalister
 Regjeringen i den vestafrikanske staten Nigeria forholder seg taus overfor overgrep fra muslimske fundamentalister på kristne i landet, melder den franske dagsavisen *Le Monde*. Og politiet griper ikke inn overfor flyveskrifter med oppfordring til hellig krig mot de kristne kirker, noterer avisen. Nylig ble en irsk nonne drept.

CHRIST IN DER GEGENWART

Internasjonal Kulturdag 1995

Møt vårt fargerike katolske fellesskap!

Tid: 10. juni

Sted:

Akersveien, ved St. Olav domkirke

Hilsen

Katolikkene i Oslo-området og Caritas Norge

"For å finne et kjærlighetens språk som svarte til en ekte lidenskap, søkte Undset mot middelalderen. Hun fant det i folkevisen, sagaen og ridderdiktingen. . . På en overbevisende måte viser Amadou hvordan danske og norske folkeviser integreres i "Kristin Lavransdatter" på forskjellige tekstmivåer," skriver Liv Bliksrud i sin anmeldelse av Amadous Undset-bok. (Fra Håkon Stanstadvolds illustrasjoner til "Kransen": Kristin og Erlend i skogen ved Gerdarud.

skriver: "Den vantro Ida Elisabeth trekkes til sist med og ser det målet som hun i åpningskapitlet så bittert hadde efterlyst. Og mens Helligtrekongerteksten pekte mot Betlehem, viser Grundtvigs og Brorsons oppstandelsessalmer mot det himmelske Jerusalem. Der ender historien om Ida Elisabeth".

Sigrid Undsets realistiske skrivekunst er uforenlig med en sentimentalisering omkring barnet. Hun var klar over noe som mange forfattere ikke tar hensyn til, nemlig at barn og voksne lever i hver sin verden. Voksne kan ikke leve seg inn i barnets indre liv og forutsetninger og beskrive det "innenfra". Undsets barneskildringer er da

også på sitt beste kjølig observerende og ikke uten ironi. Men nettopp dette er et uttrykk for hennes respekt for barnets ukrenkelighet. Amadou trekker frem en samtale fra *Den trofaste hustru* som dreier seg om "retten" til å få barn. Å gjennomføre en slik rett med alle midler kan ha uhyggelige konsekvenser, mener Undset. I romanen stilles et spørsmål som i våre dager har fått en nifs aktualitet: Hvem kan innestå for at barn som er satt inn i verden av ren beregning, ikke en dag vil finne det mest praktisk å hjelpe sine gamle og ubrukbare foreldre ut av den igjen? Med Anne-Lisa Amadou er det grunn til å spørre: "Hva ville Sigrid Undset ha sagt om

hun hadde fått stifte bekjentskap med våre dagers kamp for "retten" til å få barn, enten den føres av ufruktbare kvinner innenfor ekteskap eller lesbiske kvinner utenfor?"

Sigrid Undsets myndige røst lyder ikke lenger. Desto bedre er det at det finnes litteraturforskere som svarer på den. Intensjonen med boken har Anne-Lisa Amadou formulert slik: "Å lese Sigrid Undset har vært å lytte til en stemme som formulerer et viktig budskap om menneskets bestemmelse i verden. Å skrive om henne har vært å gi denne stemmen et svar."

Anne-Lisa Amadous subtile og metodisk stringente studier er litteraturvitenskap på sitt beste, så meget desto mer som de er holdt i et presist og enkelt språk. Det er kanskje denne språklige tilgjengelighet som har fått Aschehoug forlag til å skrive noe på bokens bakside som får en til å hoppe i stolen: Her slås det fast (i en beklagelig tone?) at disse studiene er styrt av et blikk som er "søkende" og "menneskelig" snarere enn "vitenskapelig og metodisk". Hva slags skille er det her tale om? I humanistisk forskning er dette søkende, menneskelige blikk ingen smukk egenskap ved forskeren, men selve den konstitutive betingelse for en slik forskningsberettigelse. Mener virkelig Aschehoug at litteraturvitenskapen ikke lenger skal oppfattes som en humanistisk disiplin? I så fall går norsk litteratur og norske forlag en dyster skjebne i møte.

Anne-Lisa Amadou:

Å gi kjærligheten et navn.

Syv studier i Sigrid Undsets

forfatterskap.

Aschehoug 1994

Plettfrie prester?

"Jeg begriper ikke at prester absolutt skal være så plettfrie. De er jo ikke det," sier Kristin Aase, informasjonssjef i Kirkens Bymisjon. "At de går rundt og later som, fører ikke menneskene til Gud."

BERGENS TIDENDE

Lovens forbannelse - en gang til

"Bare en som presterer noe, er med i prestasjonssamfunnet," sier Knut A Rydjord, generalsekretær i Norske Kirkeakademiets Fellesråd. "Arbeid, karriere - produsere, ekspandere, konsumere - vekst, fremgang, perfektionering - det er kravene i dette nye loviske samfunn. Det er lovens forbannelse en gang til, for her finner mennesket rettferdighet bare ved å prestere."

Da er det i pakt med friheten i Kristus å demonstrere et annet menneskesyn, en annen livsforståelse og et annet verdisynd. Å hjelpe mennesker til å se at de har en verdighet uavhengig av prestasjonsevne - og hva som ellers kreves - en verdighet gitt av Gud."

KIRKE OG KULTUR

14 Ny moralencyklika: Grunnleggende rettigheter trues!

I sin nye moralencyklika, *Evangelium vitae - Livets evangelium*, tar pave Johannes Paul II for seg menneskeverdet og livets ukrenkelighet. Den tyske moralteologen Johannes Reiter gir i denne artikkelen sin vurdering av rundskrivet. Stikkord: "modig stillingtagen", "et særdeles positivt inntrykk", "punktvis kritikk vil ikke utebli".

Tidspunktet kunne ikke vært bedre! Mens europeiske politikere er i ferd med å utarbeide et kompromiss om bioetikk-konvensjonen som skal regulere områdene humanbiologi og humanmedisin i etisk og rettslig sammenheng, og tyske politikere for n'te gang tar sats for nok et forsøk på kompromissløsning i dragkampen om ny abortlov, legger pave Johannes Paul II frem et kompromissløst og overbevisende verk: en encyklika "om menneskelivets verdi og ukrenkelighet".

Det formelt sett nye ved dette rundskrivet er at paven tre ganger i teksten påberoper seg "det høyeste læremessige nivå", som biskop Karl Lehmann kaller det. "Jeg bekrefter," heter det i § 57, i § 62 og 65 "jeg erklærer". Denne ordbruken knytter direkte an til formuleringer som brukes når dogmer, trossetninger, forkynnes. Har det nye rundskrivet rang av dogme? Biskop Lehman fastslår: "Paven ønsker å forkynne, med all tydelig klarhet, rekkevidden av det bibelske forbud mot å drepe, men han fremlegger ikke noe nytt dogme. Det dreier seg om en ny form for læreutsegn på høyeste nivå, men man skal ikke la seg lure av den differensierte språkbruk som ellers tradisjonelt hører 'dogmatiseringsprosessen' til. Her ligger det an til misforståelser, ikke bare blant ikke-katolske kristne."

Årsaken til paveskrivet er de "nye trusler mot menneskelivet": Den mo-

derne forplantningsmedisins mange muligheter har på nytt satt spørsmålene om livets begynnelse på dagsordenen; den pågående abortdiskusjon kan ikke ganske enkelt se bort fra hva menneskelig liv egentlig innebærer i en tid som synes preget av en ny forståelse av begrepet frihet; mulighetene for organtransplantasjon har fremtvunget et skille mellom hjerte- og hjernedød. Og - sist, men ikke minst har forskjellige omstendigheter ført til at man igjen diskuterer et problemfelt som man - på grunn av fortidens grusomme erfaringer - ikke engang våget å nevne med navn: eutanasi, et begrep så belastet at man har omdøpt det til dødshjelp.

Truslene mot mennesket øker

Hva vår egen tid angår, kan man fastslå at de nettopp nevnte muligheter for inngrep i den menneskelige natur bidrar til en stadig mer truende bioetisk krise. Og det finnes ikke noen fast og stabil tradisjon som kan fange opp truslene. I stedet står vi overfor en erosjon av tradisjonell moral. Det er derfor høyest kjærkomment når pave Johannes Paul II nå, mot denne krisebakgrunn, minner om alle menneskers fundamentale rett til liv og om de enkelte 'kriseområder'.

Encyklikaen er inndelt i fire kapitler, med en innledning (nr. 1-6) der paven plasserer rundskrivets tema i forhold til tiden og samfunnet.

I første kapittel (nr. 7-28) gis et skarpt bilde av de "nåværende trusler mot menneskelivet" med Bibelens beretninger om Kain og Abel som bakgrunn. I tilspisset form dreier disse fortellingene seg om "de mektiges krig mot de svake". Røttene til denne "dødens kultur" ser paven særlig i "en individualistisk forståelse av friheten" som ytrer seg i "frihet for den sterkere" og "underlegenhet for den svakere part". En slik frihetsforståelse, som mistolker det egne jeg som absolutt autonomt, fører f.eks. "på det statlig-

politisk nivå til at den ufravikelige retten til liv. . . på grunn av en parlamentarisk avstemning. . . trekkes i tvil eller benektes".

Men Johannes Paul II ville være en slett analytiker om han utelukkende så vår tids kultur som dødsmerket! Han ser også positive trekk: Ektefeller som tar imot barn som en kostbar Guds gave; sentre som yter hjelp til vanskeligstilte mødre; den medisinske forskningsinnsatsen for å finne virksommere legemidler; legeforeninger som yter hjelp ved naturkatastrofer og i krig; en ny følsomhet overfor livet, selve utformingen av de bioetiske problemstillinger.

Kapittel to er en bibelsk-meditativ fremstilling av det kristne budskap om livet. Her gjenkjenner man tydelig pave Johannes Paul IIs eget språk, hans spiritualitet. "Evangeliet om livet er en konkret og personal virkelighet fordi det består i forkynnelsen av personen Jesus selv. . . det omfatter. . . alt som menneskelig erfaring og fornuft har å si om menneskelivets verd; det tar det imot, opphøyer det og bringer det til fullendelse". Ut av helligheten "vokser det frem en ukrenkelighet som fra begynnelsen av er risset inn i menneskets hjerte, i dets samvittighet".

Tredje kapittel er rundskrivets hoveddel. Overskriften "Du skal ikke slå ihjel" gir klart til kjenne at her dreier det seg om normative uttrykk. Johannes Paul II drøfter her implisitt nyere antropologiske oppfatninger om livets begynnelse og moderne bioetiske retninger. Han fastslår og bekrefter kirkens tradisjon som sier at "direkte eller frivillige å ta et uskyldig menneskeliv, er alltid en alvorlig moralsk forgåelse". "Ingen og intet kan på noen som helst måte tillate at et uskyldig menneskeliv blir drept, det være seg et foster eller et embryo, et barn eller en voksen, en olding eller en uhelbredelig syk eller en som kjemper med døden". Nødverge er

**Husk
FASTEAKSJONEN 1995
"Brød for verden"!**

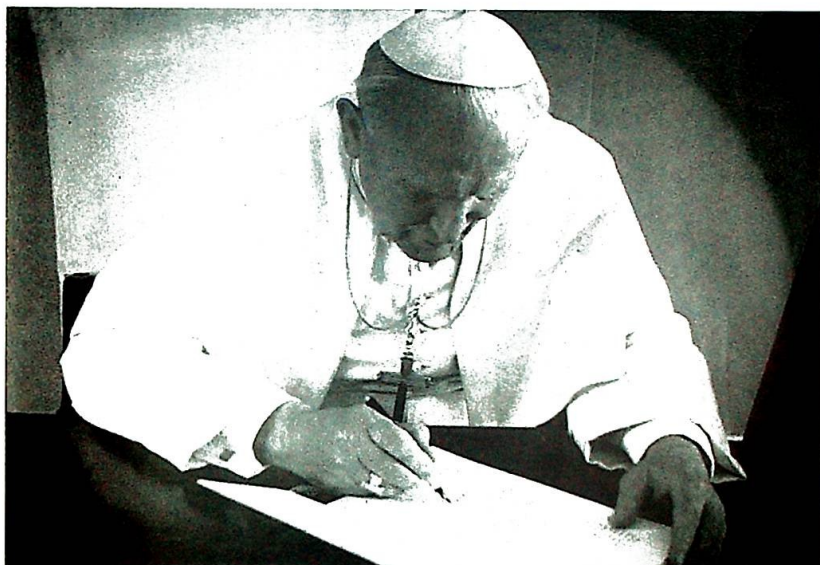
Bidrag sendes til
Caritas Norge
Fagerborggt. 17
0360 Oslo
Bankgiro: 7041.05.13976
Postgiro: 0801 2020881

Paven og familieåret

Pavens uttalelser og prekener i anledning familieåret 1994 er oversatt til dansk og kan fåes ved ved henvendelse til:

V. og E. Guldager, Helmsvej 35, DK-2880 Bagsværd, Danmark

Titler: Lægfolkets spiritualitet, Familie og Eukaristi, Familien er den Treenige Guds udtrykte billede, Ægtefolk er Apostle for det glade Budskap om Familien, Seksualitet skal respekteres som Kærlighedens Udtryk, Ægtefolks Enhed og Troskab er nødvendig, Børnene i Kirkens Hjerter.

den eneste unntagelse fra dette absolutte forbud mot å ta liv. "Livets indre verdi og forpliktelsen til ikke å omfatte seg selv med en mindre kjærlighet, (er begrunnelsen for) den faktiske rett til selvforsvar."

Når det gjelder dødsstraff, viser paven til tendensen - også på kirkelig hold - til fullstendig avskaffelse av slik straff. Pavens ord er særdeles klare nettopp fordi vår tids mennesker langt på vei har mistet sansen for hvor alvorlig det er å krenke budet om ikke å ta liv: "Å godta abort enten ut fra overbevisning, vane eller lovgivning er et klart tegn på en farlig krise for den moralske bevissthet, en bevissthet som blir stadig mindre i stand til å skjelne mellom godt og ondt, selv når den grunnleggende rett til liv står på spill". "Derfor," fortsetter paven, "må man kalle tingene ved deres rette navn, uten bekvemme kompromisser eller fristelsen til å gi etter for selvbedrag."

Abortproblemet stiller seg også i forbindelse med moderne forplantningsmedisin, nærmere bestemt ved den 'forbrukende' forskning med embryoer, eller ved bruken av embryoer som

"leverandører av organer og vev til transplantasjon". Prenatal diagnostikk er kun akseptabelt når metoden brukes i terapi-sammenheng, eller til å forberede foreldrene på at de vil få et alvorlig handikappet barn. Paven "bekrefter" dessuten, i overensstemmelse med sine forgjengeres lære og i fellesskap med biskopene, "at eutanasi er en alvorlig krenkelse av den guddommelige lov". Dette kategoriske nei gjelder aktivt eutanasi; passivt eller indirekte eutanasi - det vil si at forkortelse av livet er en sidevirkning ved smertestillende midler og et mindre onde man må ta med på kjøpet - anses som tillatelig. Selvmord og hjelp til selvmord kan ikke forsvares ut fra etiske vurderinger.

Fjerde og siste kapittel (nr. 78-101) er å forstå som en moral- og pastoralpedagogisk del. Overskriften lyder "For en ny kultur for det menneskelige liv", og teksten tar for seg de konsekvenser evangeliet om livet innebærer. Avslutningsvis (nr. 102-105) retter paven blikket mot Maria "som tok imot livet på vegne av alle og til frelse", og som "står i den tettteste personlige forbindelse med livets evangelium" (102). Hen-

nes livsvei viser "at livet alltid er midtpunkt i en stor kamp mellom godt og ondt, mellom lys og mørke".

Kritikk på enkelte punkter vil ikke utebli

Encyklikaens fortjeneste ligger i at pave Johannes Paul modig tar opp de foruroligende muligheter den moderne bioteknikk åpner for. Når det gjelder manipulasjonsmulighetene med livet, finnes det et stort spillerom og et tilsvarende stort behov for tolknings- og vurderingshjelp. Det er teologiens oppgave å videreføre diskusjonen med de involverte enkeltvitenskaper, og passe på å finne den rette balanse mellom det teknisk mulige og det etisk forsvarlige. Her gir encyklikaen brukbar hjelp når det gjelder å avveie og ta avgjørelser. I motsetning til en 'interesseledet' bioetik som mener sannheten ligger i det muliges kunst, frembys her en kompromissløs verdiorientert livsetikk som vet å skjelne i enkelttilfeller, men som ikke etterlater noen tvil om at å drepe (ufødt) menneskelig liv alltid er en urett.

Enkelte avsnitt vil helt sikkert bli møtt med kritikk av mange mennesker og bli gjenstand for fortsatt diskusjon. Som for eksempel når paven her som ved tidligere anledninger avviser enhver form for kunstig prevensjon og konstaterer - om enn noe differensiert - en indre sammenheng med abortspørsmålet. Og når det argumenteres ut fra begreper som "sannhet" og "naturlov", begreper som alltid forutsetter en viss 'forforståelse', og hvis innhold ikke alltid er uproblematisk - for ikke å snakke om vanskeligheten med å formidle det til en bredere leserkrets.

Encyklikaen etterlater et særdeles positivt inntrykk, fremstillingen beflitter seg på å være differensiert og gjør seg særlig til talsmann for de svake og samfunnets randgrupper som ingen lobber har.

(Oversatt fra *Rheinischer Merkur*)

Markus - en god forteller

“Evangelisten Markus var en glimrende forteller, og det evangeliet han etterlot seg, eigner seg godt for teater. Og en gang i tiden var jo folk så 'gjerne' at de lærte slike tekster utenat. Så gær'n hadde jeg lyst til å være også!” Det sa skuespilleren Svein Tindberg til “Nytt om Bibelen”, Bibelselskapets informasjonsblad, før premieren på forestillingen “Evangeliet etter Markus” på Det Norske Teatret 20. april. Forestillingen, hvor Tindberg står alene på scenen og

fremfører evangelieteksten, har fått glitrende kritikk. Noen presseklipp: en “gnistrende soloprestasjon”, “en seier for teatret og evangeliet”, “en milepæl i norske teater”.

Markus har en “dramaturgisk stil,” sier Tindberg. “Han bruker noen få linjer på å presentere profetiene om Jesus, nevner Døperen Johannes, forteller om Jesu død, og så er han i gang med handlingen. Action! Og når du blir sliten av alle denne action-stilen, roer han det ned med et par lignelser.”

Noe av målet med forestillingen er “at også rutinerne kristne med god bibelerfaring skal få ny innsikt gjennom å høre det lest på en annen måte enn de pleier å høre,” sier Tindberg. “Innerst inne håper jeg at noen skal stanse opp og si til seg selv: ‘Står det virkelig det?’” Hans personlige forhold til bibeltekstene? “. . . jo mer jeg arbeider med disse tekstene, jo mer borer det seg innover, også ut over det som er kunstnerisk interessant,” sier Tindberg.

16

Gledelig:

Pater A. J. Lutz' Pascal-oversettelse igjen på markedet

At vi hilser denne nye Pascal-utgaven velkommen på det norske bokmarkedet, vil ikke forbause noen. At den har krav på en omtale i St. Olav, er likeledes selvsagt, men vent ikke en anmeldelse. Man 'anmelder' ikke *Les Pensées de Pascal* etter at de i mer enn 300 år har vært en uforlignelig åndelig næring for en hel sivilisasjon!

Er det da den norske oversettelsen vi skal anmelde? Neppe. Vi har kjent den og brukt den i snart 50 år. Den har åpenbart trosset tidens tann. Pater Lutz o.p. er borte (han døde i 1955), noen av hans norske medarbeidere er også borte, men noen, bl.a. Ørnulf Ranheimsæter, er fremdeles blant oss. Pater Lutz' arbeid er ikke kommet på en slik avstand at det skulle trenge en ny vurdering. Det utmerker seg ved de samme egenskaper som vi hele tiden har lært å verdsette.

Det eneste som innbyr til en anmeldelse, er det som er nytt i denne utgaven, og som primært skyldes Hans Kolstad (og Asbjørn Aarnes). La oss gjøre den anmeldelsen kort. Den blir i alle fall meget positiv.

Var det oppportunt å utgi *Pascals Tanker* på ny? Svaret er et ubetinget ja. Den første utgaven på fransk er datert 1670. Først i 1946 fikk vi en norsk utgave av verket. Det kan umulig forsvinne igjen. En ny utgave var ikke til å komme forbi.

Var den eksisterende oversettelse (med sin egen nummerering av fragmentene) bra nok? Svaret er: Ja.

Var det oppportunt å trykke pater Lutz' innledning fra 1946 i den nye utgaven? Svaret er: Det var klokt å ta den med som dokument, som et slags 'bilag', selv om den med fordel også kan suppleres med en ny ajourført innledning til utgaven av 1994. Hans Kolstads egen innledning er nyttig og lærerik. Vi ville nødig ha unnvært den.

Var flere fotnoter til teksten, i tillegg til pater Lutz' egne, uunnværlige? Unnværlige? Nei. Ønskelige? Ja. De utgjør et beskjedent, men verdifullt bidrag til publikasjonen.

Endelig billiger jeg det initiativ som er blitt tatt: Sammen med *Tanker* og for første gang på norsk å utgi en berømt tekst, *Samtalen med de Saci om Epiktet og Montaigne*. Den fyller ikke mer enn 15 sider, men leverer nyttige bidrag til forståelse av Pascals tanke, selv om den ikke er registrert blant hans *Tanker*.

Summa summarum: Den nye utgaven av Pascals *Tanker* (hans provinsialbrev ble utgitt av Truls Winther i 1987) er en meget gledelig begivenhet. Interessen for Pascal blir dermed fornyet. Og den fornyede interesse for pater Lutz som følger i kjølvannet, vil glede dem blant oss for hvem navnet Lutz ennå betyr så meget. En utgivelse av Pascals *Tanker* her i Norge var i en årrekke pater Lutz' kongstanke. Det gleder en å vite at hans innsats ikke har vært forgjeves, men at Pascal fortsatt vil bli lest her i landet.

Albert Raulin o.p.

Blaise Pascal:

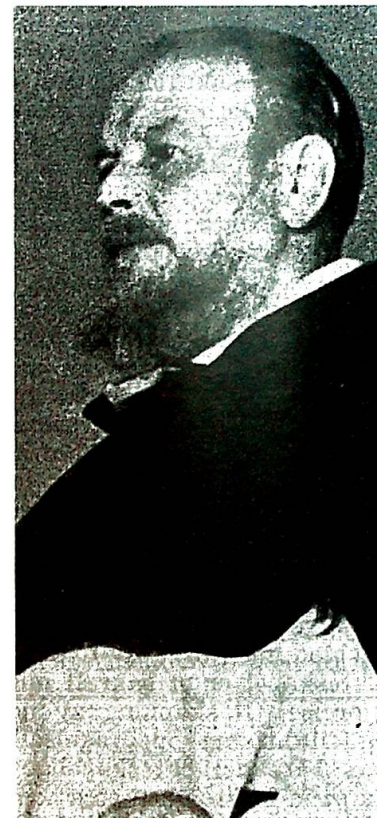
Tanker om kristendommens sannhet.

Oversatt av A.J. Lutz o.p.

Etterord og kommentarer ved Hans Kolstad

Vidarforlaget, Oslo 1994

Om pater A. J. Lutz

For mange av den eldre garde St.Olav-lesere er navnet A.J. Lutz kjent og kjært; yngre generasjoner vil trenge litt opplysning.

Pater Lutz, født i Alsace i 1875, kom til Norge i 1923 og virket her frem til sin død i 1955. Han stod sentralt i oppbyggingen av dominikanernes komunitet i Neuberget i Oslo. Han var en grunnlært teolog og en 'prediker' av stort format; “han appellerte til fornuften; det å bevege hjertene ble i første og siste instans Den hellige ånds sak,” noterer Finn Halvorsen i “St.Olav” ved paterens død. Pater Lutz var også en habil komponist og organist, og - ikke minst - en ettersøkt sjelesørger; han ble veileder inn i troen for mange. “Pater Lutz var en meget skattet sjelesørger og venn, som vil bli dypt saknet, ikke bare i katolske kretser, men langt utover disse,” het det i “Verdens Gang” ved hans død. Han lærte seg norsk til fullkom-

KATOLSK TUR TIL ENGLAND

Maristpatrene i Stavanger innbyr til historisk tur til Winchester, Canterbury og Walsingham i England. Turen finner sted midt i juli, varer en uke og koster kr. 5.800. Stavanger bys skytshelgen, St.Svithun, var biskop av Winchester og kongelig rådgiver der. Canterbury er kjent fra Chaucers skildring av datidens pilegrimer til martyrbiskopen Thomas Becketts grav.

Informasjon og påmeldingsskjema fås ved henvendelse til:
Maristpatrene, Dronningens gate 8, 4005 Stavanger

17

menhet, og hans tyvetalls bøker og mindre skrifter - det var først her i Norge han for alvor ble forfatter - skaffet ham en vid leserkrets. De mest kjente titlene: "Den katolske religion fremstillet for moderne protestanter", "Skatten i åkeren", "Kjenn din religion", "Samfunnets åndelige struktur" og "Mennesket og mysteriet". Gjennom en årrekke var han en flittig og trofast bidragsyder til tidsskriftet St.Olav.

"Meget hadde han fått, og meget gav han," sa biskop Jac. Mangers i sin tale ved pater Lutz' bære. "Vi vet at få prester har utfoldet en så fruktbar virksomhet for å gjøre Kristus og hans Kirke kjent og elsket i Norge (-) All den tid som ikke opptok ham med sjelesorg og undervisning, prekener og foredrag, brukte han på å gi Kirken i Norden en rik norsk teologisk litteratur (-) Han eide i høyeste grad det vi kaller: "scientia sanctorum": de helliges kunnskap som går ut på å fordype seg i Kristi sinnelag og leve i livssamfunn med ham. Å meddele denne scientia sanctorum, denne guddommelige kunnskap, til sine medmennesker, det var målet for hele hans presteliv. Det var "Skatten i åkeren" som Herren taler om, og som pater Lutz gravde frem i Evangeliet, i Kirkens lære, i kirkefedrene, og ikke minst i sin kjærlighet til Guds hellige mor som for ham var det fuldkomne forbilde for livssamfunnet med Gud."

I artikkelen "Pater A.J. Lutz i norsk kulturliv" (St.Olav 34/35-1955) gir Finn Halvorsen pater Lutz følgende skussmål: "Han var vel kanskje en av sin samtids kunnskapsrikste og skarpeste teologer. Det ble i hvert fall sagt om ham, at han visste alt. Som debattant tilhørte han de uovervinnelige. Helt til det siste brukte man ham også som et oppslagsverk av rang. Hukommelsen var fenomenal. For noen år siden gjorde en øyensykdom ham halvblind, han kunne vanskelig se å lese. Men han behøvde det heller ikke lenger. Der han satt i sin klostercelle, verdig tilbakelenet med patriarkskjegget flommende over den hvite kutten, kunne han uten videre angi bind og kapitel i Thomas Aquinas eller Martin Luthers eller andre berømte teologers samlede verker, hvor den ønskede opplysning var å finne."

Pastoralrådet i OKB: Media - igjen!

En medierapport (cf. forrige nr. av St.Olav), noe oppdatert etter en høringsrunde, var hovedpunktet under PROs (Pastoralrådet i Oslo katolske bispedømme) møte på Mariaholm siste helg i mars. Hovedpunkt i rapporten gjaldt en evt. informasjonsmedarbeider i bispedømmet (OKB). Også Broens og St.Olavs plass i medielandskapet ble diskutert.

"OKB bør ansette en informasjonsmedarbeider som kjenner Den katolske kirke innenfra og har kunnskaper om det norske samfunn. Vedkommende bør ha medieerfaring," heter det i PROs anbefaling. Som også noterer at "den som tilsettes bør tilbys muligheter til videreutdanning etter behov," og at PRO "legger større vekt på medarbeiderens kompetanse enn om vedkommende er ordinert eller leg." Videre anbefales OKB "å beholde tidsskriftene Broen og St.Olav". De "to fyller ulike behov: Broen er primært

et internt katolsk tidsskrift mens St.Olav Tidsskrift bør være et kultur- og debattforum som også er rettet mot norsk kultur- og samfunns-liv".

En viss engstelse for profesjonelle mediefolk i kirkens tjeneste var å spore på Mariaholm. Og det ble også stillet spørsmål om den katolske kirke i Norge 'har råd til' et åpent og liberalt tidsskrift som St.Olav der menigsmangfoldet i kirken kommer til orde - 'råd til' ikke i økonomisk forstand, men i forhold til det man på mediespråk ville kalle kirkens image. Svaret fra Bernt Eidsvig, St.Olavs representant på Mariaholm, kan kort formuleres slik: Er det noe den katolske kirke ikke har råd til i dag, er det en presse som er ukritisk lojal mot den institusjon den skal tjene - slik 'bundet' katolsk presse, som i tiden før Det 2. Vatikankonsil, er ingen lenger tjent med.

Rettelse

Det er hyggelig at *St.Olav* fra tid til annen finner vårt menighetsblad *Forum* i Asker og Bærum katolske menighet så interessant at vi blir sitert. Under notisen "Katolikk - på norsk og vietnamesisk" (*St.Olav* 3/4-95) hadde det imidlertid lurt seg inn en feil. Det sitatet vi bragte i nr. 1 var fra en *anonym* vietnameser, som ut fra sitt internasjonale ståsted bare besøker Norge av og til. Det dreier seg om en godt voksen mann med akademisk ståsted. I *St.Olav* ble

uttalelsene tillagt unge norsk-vietnamesiske Hoang Dung. Feilen er vår: Vi brukte det anonyme sitatet, som er meget klargjørende, som en introduksjon til intervjuet med unge Hoang Dung i det nr. som skulle følge på. Nr. 2 av *Forum* vedlegges, der har vi et stort intervju med en av de unge vietnamesiske lederne i vår menighet, nemlig nettopp Hoang Dung. Det er *der* han kommer til orde!

Baby Johannessen,
"Forum"s redaktør

KATOLSK TUR TIL ISRAEL

Fransiskanerne i Oslo arrangerer i år to turer til Israel, "Det Hellige Land".

Første tur går i slutten av mai, den andre i slutten av oktober.

Hver tur koster totalt 8.500 kroner. Det blir besøk av alle de hellige steder som Jerusalem, Nazaret, Betlehem, Kafarnaum, Taborfjellet, Kana og mange andre. Hver tur varer ni dager.

Nærmere opplysninger fås ved henvendelse til:

p. Franz Szajer OFM, Akersvn. 6, 0177 Oslo, tel.: 22 20 48 00

18

Bispekonferansen: Europa, økumenikk og etikk på dagsordenen

"Hvilken rolle har troen og kirkene for enhetsbestrebelsene i Europa, på det økonomiske, sosiale og kulturelle plan? Å bygge opp Europa på evangeliets grunn er bare mulig om alle kirkerne samarbeider. Omsorg for menneskene er vårt felles mål og går ut over konfesjonsgrensene." Med dette sitatet fra den belgiske kardinal *Gottfried Daneels* innledet Helsinki-biskopen *Paul Verschuren* Den nordiske bispekonferanses vårmøte, som fant sted i Köln siste uke i mars. Konferansen var gjester hos det tyske Ansgarwerk, som ble dannet for 40 år siden for å gi økonomisk støtte til den katolske kirke i de nordiske land. Samtlige nordiske biskoper var til stede, også den nyutnevnte Københavnbiskopen, *Czeslaw Kozon*.

Den nødvendige økumenikken

Økumeniske spørsmål, ofte i europeisk perspektiv, opptok en stor del av møtet. Biskopene lot seg bl.a. informere om de begynnende teologiske samtaler mellom den katolske kirke og de lutherske kirker i Finland og Sverige - etter impulser fra Enhetssekretariatet i Roma. Dokumentet om rettferdiggjørelsen fra den offisielle katolsk-lutherske kommisjon ble berørt; ved neste møte vil man komme nærmere inn på det. Biskop Verschuren berettet også om forberedelsene til det andre europeiske økumeniske møte som planlegges for mai 1997, og der han selv sitter i forberedelseskommitéen. Møtets tema er "Forsoning som Guds gave og kilde til nytt liv". Man håper at temaet skal 'forankres' i de lokale menigheter rundt omkring i Europa, ikke minst gjennom at de kristne oppfordres til å lokalisere de punkter der forsoning er påkrevet

på lokalplanet - og så praktisere den. Disse erfaringene skal så inngå i selve møtet.

Teologien bør lytte til medisinen

En studiedag var viet etikk, seksualitet og genteknikk. Ved en tilfeldighet falt dagen sammen med offentliggjørelsen av pavens nyeste rundskriv, *Evangelium vitae - Livets evangelium*. Den innbudte foredragsholder, *August Wilhelm von Eiff*, professor i indremedisin ved universitetet i Bonn (fembarnsfar og praktiserende katolikk) hadde brukt en del av natten til en rask gjennomlesning av teksten. Han fremhevet som meget positivt rundskrivets understrekning av respekt for livet, en respekt som også omfatter natur og miljø. Men han beklaget at teksten, i likhet med sine 'forgjengere', ikke i tilstrekkelig grad er lydhør overfor medisinsk ekspertise og erfaring, fremfor alt når det gjelder abort ved fare for morens liv, men heller ikke når det gjelder fødselsregulering. Professor von Eiff kan uttale seg med en viss tyngde siden han var med i en liten håndplukket gruppe paven innkalte til samtaler forut for den forrige moralencykliska, *Veritatis splendor*.

Under tittelen "Seksualitet - et medisinsk bidrag til den innenkirkelige dialog" omtalte professor von Eiff seksualdriften, "et uttrykk for dypt fellesskap mellom kvinne og mann", og forplantningsdriften, "ønsket om å gi livet videre", som to likeverdige størrelser, som ikke bare finnes hos mennesket, men også hos de apearter som står mennesket nærmest. Begge driftene er like grunnleggende og hører til mennesket som person, men de er ikke automatisk koblet sammen. Denne innsikten må man ta hensyn til når man

taler om familie, seksualitet og familieplanlegging, mener von Eiff, som fremholdt at innimellom skorter det på kontakten mellom teologien/ filosofien og naturvitenskapen. Det vakte stor munterhet da han forklarte at menn og kvinner har samme antall hjerneceller, men at 'hjernen' har større omfang hos menn - hvilket på sin side medfører et større antall svakt utrustede henholdsvis hyperintelligente menn.

Studiedagen var den tredje i serien om 'livet'. De to foregående har tatt opp livets begynnelse (inklusive fosterdiagnostikk og kunstig befruktning) og livets slutfase.

Synoden om ordenslivet

En formiddag var viet ordenssynoden som fant sted i Roma høsten 1994, og der biskop *William Kenney*, Stockholm, deltok på Bispekonferansens vegne. Viktige spørsmål under synoden var kvinners stilling og rolle i kirken, hvordan man skal ta vare på eldre ordensmedlemmers erfaringer og kunnskaper, og hvordan man skal finne nye former for godt samarbeid mellom bispedømmeledelsen og ordensledere i de ulike stift. Bispekonferansen vil med det første utpeke en biskop med særskilt ansvar for disse spørsmålene.

Blant de vel tredve punktene på dagsordenen fantes også andre viktige spørsmål som illegal immigrasjon, planlagte møter med Nordens lutherske biskoper, samarbeid om katekese, den pågående oversettelse av den nye romerske katekisme i Norge (avsluttet), Danmark og Sverige, og de fortsatte forberedelser til feiringen av år 2000. Til høsten treffes biskopene i slutten av september på Magleås i Danmark.

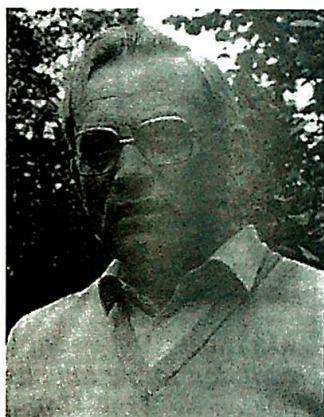
Maria Elisabeth Högman o.p.

Eg har ei teneste stor for Gud
frå dag til dag i det stille
der kvardagskledi
vert høgtidsskrud
og livsens småting så gilde.

Ja, skal eg eingong
det store få
eg må i truskap
med alt det små
i Jesu fotefar lydig gå
og vilja det Jesus ville

Mathias Orheim

Albert Gilje til minne

Albert Gilje, en av ildsjelene bak St. Frans kapell i Larvik, som ble innviet i 1991, er død, nær 67 år gammel. Han hadde lenge hatt problemer med hjertet, og det var det som sviktet den 11. februar.

Han var utdannet diakon fra Det norske diakonhjem, og hans yrkesaktive liv hadde mange stadier. Han var bl.a med i den første puljen FN-soldater som ble sendt til Egypt under Suez-krisen, var i en årrekke tilknyttet Den norske sjømannsmisjon. I flere år var han KFUM-sekretær innen Norges Kristelige Ungdomsforbund, senere menighetsdiakon i Larvik før han tok utdanning som røntgentekniker og ble teknisk sjef ved Larvik sykehus' røntgenavdeling., hans siste ordinære arbeidsplass før sykdommen tvang ham ut av yrkeslivet.

Sine siste krefter satte han inn for å få St.Frans kapell til Larvik. Kapellet hadde neppe blitt noe av uten hans initiativ, tro og pågangsmot.

Vi gjengir her den takk kirkelig assistent Georg Aker fremførte på menighetens vegne under en minnestund i St. Frans kapell dagen etter Albert Giljes død:

Albert, vår alles kjære Albert, døde fra oss i går. Han falt plutselig om hjemme. Midt i sorgen er det godt å vite at han ikke led vondt før Gud kalte ham hjem. Der har Albert det godt nå.

Det blir aldri mer det samme å dra til St. Frans kapell og vite at Albert ikke lenger vil være der, han som alltid tok imot oss, og gav hver og en av oss sin generøse omtanke og kjærighet. På sin stillfarne måte.

Vi følte alle vi betydde noe, vi som fikk møte Albert. Han hadde alltid noen rosende ord og gledet seg så stort over alt som hendte i menigheten vår. Aller mest betydde nok barna. Ingen kunne som han få kontakt med dem, og dere barn brydde dere nok mye om ham. Han var virkelig 'bestefar' for dere alle.

Albert klaget aldri. Han var blid og optimistisk, selv om hans meget alvorlige sykdom slet i ham. Spurte vi hvordan det stod til, svarte han nesten alltid: "fint" eller "jeg har det godt".

Det er blant veggene her i St.Frans Alberts drøm og livsverk finnes. Han satte sitt preg på alt som foregikk.

Albert, du skal ha takk. Uten deg hadde nok ikke St.Frans blitt hva det er. Selv om du forlot oss, vil du alltid være tilstede i våre hjerter. Det føles nesten uvirkelig at Albert ikke lenger skal sitte ved orgelet, men vi glemmer deg ikke. Takk for at vi var så heldige å bli kjent med deg, Albert.

Fra St. Olav nr. 19/20 - 1945:

Våpenstillstandsdagen den 8. mai vaiet det pavelige gul-hvite flagg fra tårnet i St.Olavs kirke og fortalte som en liten prikk i flagghavet om den befriende glede over freden som også den katolske kirkes biskop, presteskap og legfolk i Norge så helhjertet tar del i. Og da Oslo bys kirkeklokker klokken tre hugg i med festlige, høytidstemmende klemt, sluttet også vår soknekirke seg til. for å dele jubelen med hele det norske kristenfolk over det felles fremtidshåp for landet og kristendommens sak i Norge som freden har vakt oss til. Og mai-andakten tirsdag og onsdag var særlig godt besøkte av takknemlige, flaggsmykkede mennesker.

Varm takk
til mange abonnenter
for rask betaling
av
abonnement for 1995

Våre konti svulmer - igjen.

CARITAS | NORGE

DEN KATOLSKKE KIRKES HJELPEORGANISASJON

Fagerborggaten 17, 0360 Oslo, Tlf.: 22 60 77 75
Gavekonti:
Postgiro: 0814 5 00 40 64 – Bank: 7041.05.13976

20

Mai er Marias måned: Dans Maria
din sønn vår Gud er født
din unge kropp har båret Ham
som bærer deg og alt
dans en sang og dans et liv
verden er blitt ny
dans Maria
rundt din gutt
som vokser og blir stor
dans en hyllest svøpt i lys
så verden kan få se
dans Maria
dødens dans rundt korsets slanke tre
dans ut all din kvinnetro
for jorden og dens folk
dans Maria
rundt en grav
som nå er tømt for død
full den er av liv og håp
av lys og englespor
sønnen din er oppe nå
hersker som en Gud
dans ut tårer savn og skrik
døde skal stå opp
dans Maria
rundt vårt bord
et alter med et brød
vinen funkler i vår kalk
dans ut nådens liv
dans Maria
for din sønn
på tronen hos vår Far
dans ut tro og kjærlighet
håp for alle folk
snart vi møtes skal i fred
snart blir tiden ny
dansens dronning ren og sterk
hellige Guds mor
dans deg inn i sjel og sinn
hos alt liv på jord
dans deg inn i tid og rom
dans Maria dans

Terje Tønnessen, prest i Den norske kirke

Jesuittenes 'general-møte':

Jesuitisk selvforståelse

Jesuittenes 34.'general-møte' er over. Vanligvis innkalles slike møter kun når ny ordensgeneral skal velges, bare syv ganger i ordenens 450 år lange historie av andre grunner. Direkte årsak til årets møte var tilpasninger av ordenens rettsregler til Kirkeretten av 1983, noe som, ifølge folk på innsiden, ikke berører ordenens 'substans'. Den viktigste post på dagsordenen for de 233 representanter for ordenens 23.000 medlemmer gjaldt imidlertid 'substansen': kursen frem mot og ut over årtusenskiftet.

Jesuittene har siden før sitt forrige generalmøte i 1983 arbeidet iherdig med sin selvforståelse. 1983-møtet markerte en kraftig 'aksentforskyvning': Heretter skulle man prioritere innsatsen for rettferdighet og arbeid for de fattige. I praksis betød det bl.a. radikal solidaritet med de fattige og politisk kamp mot dem som er ansvarlige for og opprettholder urettferdige strukturer. Inspirasjonen fra frigjøringssteologien var klar - noe som har ført til gnisninger mellom ordenen og Vatikanet. Ikke på grunn av jesuittenes prioritering på det praktiske plan, men fordi Roma til tider mente å se en manglende integrasjon av denne sosiale innsats med "den globale evangeliseringsoppgave", for å tale med pave Johannes Paul II.

Også i tiden fremover kan det bli uoverensstemmelser mellom Roma og jesuittene. I ett av dokumentene fra årets generalmøte, "Om den rette innstilling til kirkelig tjeneste", heter det bl.a. at innsats for sosial rettferdighet kan komme til å innebære "konstruktiv kritikk av Kirkens lære". Selv om jesuittene "oppriktig ønsker å leve i troskap mot læreembedet og hierarkiet (-) kan det komme derhen at vi føler det ikke bare er berettiget, men påkrevet, å si fra på en måte som ikke alltid vil vekke

A / S N O R S K E S H E L L

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING 22 66 59 00 – SERVICE 22 66 58 60 – 22 66 58 61

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetsarbeider

GEORG FOERSTER

Tlf.: 22 15 54 26/22 15 56 06

alminnelig anerkjennelse, og som til tider kan føre til smertefulle sanksjoner mot ordenen og legge hindringer i veien for vårt arbeid (-) En slik handlemåte innebærer ikke ulydighet eller opprør fra jesuittenes side". Dokumentet bekrefter ifølge ordensgeneralen Peter-Hans Kolvenbach prioriteringen fra 1983-møtet, i tillegg "understreker det det åndelige grunnlag for innsatsen for rettferdighet".

Den gamle klisjé om jesuittene som en slags 'pavelige spesialstyrker', og at det er det som gir ordenen dens spesielle identitet, stemmer ikke. Ordenen staker selv ut sin kurs; den vil selv som fellesskap 'skille åndene'. Nettopp dette indre fellesskap understreket Kolvenbach under åpningen av generalmøtet. Det er fellesskapet som tar avgjørelser, som stemmer over saker, og her er det viktig å lytte til det Pascal kaller 'hjerterets stemme'. For igjen å sitere Kolvenbach: "Selvfølgelig respekterer Ignatius flertalls- og mindretallsmekanismen ved avstemninger, men han innfører en ikke-parlamentarisk faktor når han oppfordrer til å være karismatisk snarere enn demokratisk."

Over 700 punkter til en rekke temaer stod på dagsordenen; seksten kommisjoner arbeidet med de ulike emner. Finnes det noen stikkord for det mangfoldige dagens jesuitter representere? I den ferske boken *The First Jesuits*, om den pastorale praksis hos den første generasjon jesuitter, gir den amerikanske kirkehistorikeren John W. O'Malley en pekepinn. Boken kan leses som en historisk kommentar til de utfordringer ordenen og kirken står overfor i dag. Ordenens hensikt og eksistensberettigelse rommes i den ignatianske 'formel': "å hjelpe sjelene" - sjelesorg. Nadal, en av Ignatius' nærmeste medarbeidere, sa det slik: "Ordenen tar seg av de sjeler som ellers ingen ville bry seg om, eller som ikke blir tatt tilstrekkelig hånd av dem som burde bry seg om dem."

(Kilder: Catholic Herald og Rheinischer Merkur)

Caritas-konferanse:

AIDS øker på verdensbasis

Minst 90 prosent av AIDS-tilfellene i verden er å finne i utviklingslandene; rundt 95 prosent av midler til AIDS-opplysning, omsorg og forskning brukes i industrilandene; HIV-smitten spres nå hovedsakelig ved heteroseksuell kontakt; det siste året har det vært en økning på 60 prosent i antallet registrerte AIDS-tilfeller. Dette er noen av de fakta og prognoser pater Bob Vitillo la frem under et møte i Vatikanet i februar for personalet i katolske hjelpe- og utviklingsorganisasjoner. Pater Vitillo hører hjemme i bispedømmet Paterson i New Jersey, USA, men er for tiden 'programleder' for Caritas Internationalis, paraplyorganisasjonen for katolske utviklings- og hjelpeorganisasjoner (St.Olavs lesere vil kjenne ham fra et intervju i forbindelse med et AIDS-seminar her hjemme for en tid siden).

Statistikken viser at "hver dag blir ca. 6.000 mennesker smittet av AIDS", opplyste Vitillo. Værst rammet er landområdene sør for Sahara hvor vi finner hele 80 prosent av verdens HIV-infiserte kvinner og 90 prosent av det totale antall av verdens HIV-infiserte spebarn. I Masaka i Uganda skyldes 50 prosent av dødsfallene AIDS - for aldergruppen 25 til 40 år er hele 90 prosent av dødsfallene AIDS-relatert. Verdens Helseorganisasjon, WHO, "antar at innen år 2000 kan så mange som 40.000 være smittet", mens andre pålitelige kilder sier at tallet "kanskje vil overstige 100.000 millioner" ved tusenårskiftet, blant dem rundt ti millioner barn som har mistet en eller begge foreldre på grunn av AIDS, sa Vitillo.

40 prosent av dagens HIV-infiserte er kvinner - i 1990 var tallet 25 prosent. 60 prosent av alle nye tilfeller blant kvinner rammer dem under 20; jenter mellom 15 og 19 har fire ganger så stor sjanse for å få AIDS som gutter i samme aldersgruppe. "Ulikhet mellom kjønnene gir kvinne-

ne mindre kontroll over sine liv (-) kvinner er ofte økonomisk eller sosialt avhengige av menn og har derfor sjelden makt til å hindre at de blir smittet," sa Vitillo og pekte på følgende sammenhenger:

- kvinner tvinges ofte til seksuell aktivitet i ung alder;
- "sugar daddies" søker seg pur-unge kvinner som 'sikre' partnere;
- anal sex er en vanlig metode for å unngå svangerskap; mellom 85 og 114 millioner kvinner utsettes årlig for omskjæring - mange av dem utsettes så for anal sex fordi vaginal sex er blitt umulig;
- mange kvinner har lite og ingen utdanning og følgelig dårlig tilgang på informasjon om hvordan man kan unngå smitte;
- fattigdom og nød gjør at mange unge kvinner ikke har noe privatliv eller beskyttelse mot utnyttelse; ofte er det familiemedlemmer som utnytter dem;
- voldtatte kvinner blir ofte utstøtt av familien og lokalsamfunnet og må ofte trekke på gaten for å overleve.

"Utviklingstiltak, som bedrer de sosio-økonomiske kår og minsker avhengigheten av migrasjon og prostitusjon, kan begrense spredningen av HIV/AIDS," sa Vitillo. Stikkord for de bidrag Caritas Internationalis kan gi i forbindelse med AIDS-epidemien, er, ifølge Vitillo: øke bevissheten om saken blant kirkens ledere - geistlige som lege - og blant kirkelige helsearbeidere; økte midler til omsorgen for dem som allerede er smittet; vektlegging av 'smitte-hindring' og endrede handlingsmønstre, særlig blant unge; HIV/AIDS-omsorgen må knyttes sammen med andre Caritas-programmer som omfatter utdanning og utvikling.

(Kilde: Catholic News Service - CNS)

Bønnens apostolat i mai:

At foreldre må bidra til evangeliseringen ved å forme sine barn etter Jesu eksempel.

At unge mennesker må være villige, som Maria, til å svare på et misjonskall.

Vennligst meld
adresseforandring
til
St.Olavs ekspedisjon,
Akersvn. 5, 0177 Oslo
tel.: 22 20 72 26

22

MAI

- Lør 13 Apg 13,44-52/ Joh 14,7-14
Norske Tidebønner - uke 1
- Søn 14 5. SØNDAG I PÅSKETIDEN -
Kallssøndag - Apg 14,21-27/
Joh Åp 21,1-5/ Joh 13,31-35
- Man 15 (St. Hallvard). Apg 14,5-18/
Joh 14,21-26
- Tir 16 Apg 14,19-28/ Joh 14,27-31
- Ons 17 Apg 15,1-6/ Joh 15,1-8
- Tor 18 St. Erik. Apg 15,7-21/
Joh 15,9-11
- Fre 19 Apg 15,22-31/ Joh 15,12-17
- Lør 20 (St. Bernardino av Siena).
Apg 16,1-10/ Joh 15,18-21
Norske Tidebønner - uke 2
- Søn 21 6. SØNDAG I PÅSKETIDEN -
Apg 15,1-2.22-29/ Joh Åp 21,10-
14.22-23/ Joh 14,23-29
- Man 22 Apg 16,11-15/ Joh 15,26-16,4
- Tir 23 Apg 16,22-34/ Joh 16,5-11
- Ons 24 Apg 17,15.22-18,1/ Joh 16,12-15
- Tor 25 KRISTI HIMMELFART -
Apg 1,1-11/ Heb 9,24-10,23/
Luk 24,46-53
- Fre 26 St. Filip Neri. Apg 18,9-18/
Joh 26,20-23
- Lør 27 (St. Augustin av Canterbury).
I Tromsø stift: Årsdag for bispe-
vigselen. Apg 18,22-28/
Joh 16,23-28
Norske Tidebønner - uke 3
- Søn 28 7. SØNDAG I PÅSKETIDEN -
Apg 7,55-60/ Joh Åp 22,12-
14.16-17.20/ Joh 17,20-26
- Man 29 Apg 19,1-8/ Joh 16,29-33

- Tir 30 Apg 20,17-27/ Joh 17,1-11
- Ons 31 JOMFRU MARIAS GJESTING
HOS ELISABETH - Sef 3,14-18
el Rom 12,9-16/ Luk 1,39-56

JUNI

- Tor 1 St. Justin. Apg 22,30 & 23,6-11/
Joh 17,20-26
- Fre 2 (Ss. Marcellinus og Peter).
Apg 25,13-21/ Joh 21,15-19
- Lør 3 Ss. Karl Lwanga og ledsagere.
Apg 28,16-20.30-31/
Joh 21,20-25
Pinseaften: 1 Mos 11,1-9 el
2 Mos 19,3-8a.16-20/
Esek 37,1-14 el Joel 3,1-5/
Rom 8,22-27/ Joh 7,37-39
Norske Tidebønner - uke 1
- Søn 4 PINSE - Apg 2,1-11/
Rom 8,8-17/ Joh 14,15-16.23-26
- Man 5 St. Bonifatius. Tob 1,1a.2 &
2,1-9/ Mark 12,1-12
- Tir 6 (St. Norbert). Tob 2,10-23/
Mark 12,13-17
- Ons 7 Tob 3,1-11.24-25/ Mark 12,18-27
- Tor 8 Tob 6,10-11a & 7,1.9-17 &
8,4-10/ Mark 12,28-34
- Fre 9 (St. Efram). Tob 11,5-17/
Mark 12, 35-37
- Lør 10 Tob 12,1.5-15.20/ Mark 12,38-44
Norske Tidebønner - uke 2
- Søn 11 TREENIGHETSSØNDAG -
Ord 8,22-31/ Rom 5,1-5/
Joh 16,12-15
- Man 12 2 Kor 1,1-7/ Matt 5,1-12

Dessverre
måtte noe stoff
som var lovet
i dette nr. av St.Olav
vike plass for mer
presserende stoff.

Derfor:
følg med i neste
nummer av bladet!

Den nordiske valfart til Lourdes

12. juli til 19. juli 1995

8 dagers flyreise med fuld pension

Pris på hotel ..... kr. 5.300,00

Særpris for syge og
handicappede på «accueil» kr. 4.800,00

Unge ..... kr. 3.200,00

Biskop Gerhard Goebel deltager i
denne valfart. Præster, læger og
sygeplejersker ledsager valfarten.

Tilmelding hurtigst muligt:

Den nordiske valfart til Lourdes
Skovgårdsvej 11

Tlf. 42 28 39 83 Marina Steensen
(hverdage kl. 20-21) og 39 29 92 23
Philippe Hanus (hverdage kl. 20-21).

Bønnens apostolat i juni:

At de syke må føle seg forenet med Kristus
ved hans kors og hans oppstandelse.

At aktivt kristent vitnesbyrd må bidra
til bekjempelsen av AIDS.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Faste medarbeidere:

Olav Egil Aune

Liv Greni

Bernt Eidsvig

Albert Raulin o.p.

Gunnel Vallquist

ISSN 0802-6726

Akersveien 14, 0177 Oslo

Redaksjon: Tlf. 22 20 72 48

Ekspedisjon: Tlf. 22 20 72 26

Årsabonnement (Norge): kr. 200,—

Øvrige europeiske land: kr. 220,—

Andre verdensdeler: kr. 230,—

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 0807 2046480

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo

Telefon: 22 20 72 48

Fax: 22 36 02 63

Anne-Lisa Amadou: **Å gi kjærligheten et språk.** Syv studier i Sigrid Undsets forfatterskap, ib. kr. 195,-.

Pedro Miguel Lamet: **Teologernas revolt.** Vågspelet med friheten i kyrkan, hf. kr. 125,-.

Se anmeldelse av de to ovenstående i dette nummer av St. Olav.

Johannes Paul II: **Evangelium Vitae.** On the value and inviolability of human life, hf. kr. 50,-.

Nye CD'er:

Ny innspilling av **Johannes Chrysostomos-liturgien.** Innspilt av det kjente Russiske Patriarkoret. Denne innspillingen presenteres ikke først og fremst som kunstverk, men som den asketiske bønn den er.

Middelaldergruppen Alla Francesca har sunget inn middelalderiske pilegrimssanger: **Libre Vermeil de Montserrat.** Nettopp utkommet og kritikerrost over hele Europa.

Vi har nå trykket innbydelseskort til dåp, 1. kommunion og ferming.

GAVENE FÅR DU HOS OSS

Åpningstider:

Mand-Fred.: 10.00-17.00.

Lörd. 10.00-14.00.

Vi sender over hele landet.

Olsok 1995 - foreløpig program

FREDAG 28. JULI:

- 08.00 Laudes i St. Olav kirke.
- 08.30 Mulighet for frokost i Foreningslokalet, St. Olav kirke.
- 09.30 Omvisning i Nidarosdomen ved Egil Mogstad.
- 16.00 Foredrag: Picpuspatrene (SSCC) 75 år i Norge.
- 18.00 Festmesse i anledning Picpusjubileet i St. Olav kirke.
- 19.30 Mottagelse med forfriskninger etter messen.

Olsokfeiringen starter:

- 21.00 I vesper i St. Olav kirke.

LØRDAG 29. JULI - OLSOKDAGEN:

- 08.00 Morgenmesse i Nidarosdomen.
- 09.30 Mulighet for frokost i Foreningslokalet, St. Olav kirke.
- 11.00 Byvandring med tema St. Olav ved Egil Mogstad og Ulf Schancke, oppmøte på Lilletorget.
- 16.00 Foredrag i regi av Katolsk Forum. Emne ikke bestemt (F. eks. St. Olav, 1000-års kristning e.l.)
- 19.00 Høymesse i St. Olav kirke.
- 20.30 Sammenkomst med forfriskninger i Foreningslokalet, St. Olav kirke.

SØNDAG 30. JULI:

- 08.30 Avreise fra St. Olav kirke til Stiklestad med buss.
- 11.00 Høymesse i St. Olav kapell på Stiklestad.
- 13.00 Mulighet for pilegrimsbusstur og middag for de som ikke ønsker å se Spelet.
- 15.00 Spelet om Heilag Olav.
- 17.00 Vesper i kapellet etter spelet.
- 19.00 Avreise Stiklestad med buss.
- 20.30 Ankomst Trondheim.

I år er det ingen påmeldinger, men alle er velkomne. De ulike arrangementene betales på stedet.

Fredag 28. juli blir det messer på forskjellige språk, foreløpig er det klart at det blir på vietnamesisk, polsk, spansk og filippinsk. Tidspunkt kunngjøres senere.

Fredag 28. eller lørdag 29. juli blir det muligens konsert med et polsk ungdomskor fra Katowice. Tidspunkt og sted kunngjøres senere.

Vi arbeider også med et arrangement for barn. Lørdag 29. juli, muligens kl. 17.00, innbyr Nidaros biskop til økumenisk gudstjeneste i Nidarosdomen. Tidspunkt, tema og vår deltakelse blir kunngjort senere.

Med forbehold om mindre endringer.

Pilegrimskontoret

St. Olav kirke
Schirmers gt. 1

Blikk
på tiden

Hjelp, jeg skal bli fadder!

For første gang i mitt relativt uryddige liv, er jeg bedt om å være fadder. Jeg, som knapt nok har vært til stede i andre barne-dåper enn min egen!

Min første tanke var å avslå. Jo mer jeg tenkte over saken, desto sikrere ble jeg på at en mer uverdigg fadder skulle man lete lenge etter. På den annen side: jeg, som knapt nok vet bak-fram på en unge, skulle vel ha overskudd til et eneste fadderbarn?

Hva vil det igrunnen si å være fadder? Jeg begynte å tenke på mine egne faddere. Hva har de betydd i mitt liv? Hvor var de under hele oppveksten? De sendte julegaver hvert år fram til jeg nådde konfirmasjonsalderen. Ut- over dette var de ikke annet enn fremmede slektninger.

- Jeg vil ikke bli en julegave-fadder! Aldri i livet! Jeg kommer til å bli tidenes mest ambibiøse fadder, jeg kommer til å opphøye fadderskapet til en vitenskapelig disiplin! - Stakkars barn! Du blir sannsynligvis det eneste fadderbarnet jeg noengang får, du kommer til å være drita lei av meg før

du fyller sju! Her skal himmelen stormes med bønner, her skal lys tennes i alle kirker, her skal barneværelset fylles med medaljonger og religiøst løskrutt! Du store tid! Oppgaven blir ekstra krevende sider foreldrene dine velger meg til fadder, fordi jeg er den eneste i bekjentskapskretsen som kan bringe troen til deg. Er det rart jeg skjelver over utfordringen? Som en misjonær på upløydmærkt mark, skal jeg av alle mennesker prøve å formidle et mysterium som jeg knapt fatter selv. Hvordan skal dette gå, lille venn?

Jeg blar i helgen-kalenderen for å finne ut hvem som er din navne-søster i himmelen. Du kommer til å trenge henne. Dessverre har dine foreldre gitt deg et forholdsvis håpløst navn, jeg må sortere ut og velge blant et titalls helgener, og du blir ikke en gang katolikk! Nei, her må vi gå rett til Gud Fader selv.

Idet jeg så å si har bestemt meg for å takke ja til oppdraget, melder det seg nye betenkeligheter. Har din mamma og pappa skjønt hva de gjør, når de ber meg om å være fadder? Vil de tillate at jeg tropper opp søndag formiddag for å ta deg med til kirken? Har de tenkt på at jeg kommer til å trenge meg inn i deres hjem med Maria-statuer og det hele? Vil de be Fadervåret sammen med deg når jeg ikke er der? Eller blir jeg bare ei rar tante som trenger seg på med skinnjakke, Bibel og bønnebok?

En ting kan jeg love deg, lille venn: Du skal ikke få et eneste glansbilde! Ingen rosa engler, ingen banale hyrde-bilder, ikke noe

søtladent krims-krams som du slenger i ei kasse på loftet når du blir fjorten!

Lille jente, du er bare tre måneder, men jeg har allerede begynt å grue til foreldre dine henviser til meg når du kommer med spørsmål om Gud og døden og himmel og helvete. - Det er rett før jeg bestiller «Summa theologica» i femti bind! For ikke å snakke om når du oppdager at du og jeg tilhører to forskjellige kirker, og jeg må svare på spørsmål om Paven og Luther! Her holder det ikke med Thomas Aquinas, jeg må antakelig melde meg ved et fakultet og ta sikte på en høyere eksamen!

Nei, fadder skulle man ikke bli...

Jeg har halvt bestemt meg for å takke nei til oppdraget, da det utforutsette dukker opp: jeg er blitt glad i deg, lille jente! Jeg ønsker å se deg vokse opp, jeg ønsker å bli kjent med deg, jeg ønsker å være der for deg! Jeg er sant nok ikke verdens beste eksempel til etterfølgelse. Jeg kan ikke by deg annet enn min kjærlighet. Den omfatter både oss og foreldrene dine, som fikk lov til å bringe deg til verden etter å ha strevd forgjeves i ti år.

Du er et mysterium, lille venn! Jeg kan lære deg å takke for livet, jeg kan peke på Han som er større enn stjernehimmelen og større enn dine sorger som helt sikkert vil komme. Jeg kan be vår Far om at din dåp vil følges av et «ja» fra deg når du blir større. Sammen får vi ta det steg for steg, lille barn, som to nyfødte på vei mot det evige liv! *Backstreet Girl*